

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ (ΠΝ)
ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
(2008-2015)

Φοιτήτρια : ΑΝΤΩΝΙΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΑΜ:276)
Επιβλέπων Καθηγητής : ΦΑΝΟΥΡΓΙΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ηράκλειο Κρήτης
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

Η εργασία αυτή αφιερώνεται στη μητέρα μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, παρέχοντας μου ουσιαστική υποστήριξη, πρακτική ή και πνευματική.

Αρχικά, λοιπόν, να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της εργασίας μου, κύριο Ιωάννη Φανουργιάκη, για τη στήριξη της προσπάθειάς μου, παρά τις όποιες δυσκολίες, τις εύστοχες συμβουλές του, καθώς και για την παρότρυνση και στήριξή του στην απόφασή μου να αναλάβω μια εργασία με τη συγκεκριμένη θεματολογία. Επίσης, να τον ευχαριστήσω που με την παρακολούθηση της πορείας και της εξέλιξης της εργασίας συνέβαλε σημαντικά στην ολοκλήρωση και παρουσίασή της.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη μητέρα μου και τους φίλους μου, χωρίς την ουσιαστική βοήθεια, την κατανόηση και την ψυχολογική στήριξη των οποίων, η προσπάθειά μου θα ήταν πολύ πιο δύσκολη.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ	3
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	9
ABSTRACT.....	10
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
Εισαγωγή.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική Αναδρομή του Πολεμικού Ναυτικού	13
1.1 Αρχαϊκά Χρόνια (8 ^{ος} – 6 ^{ος} π.Χ. αι.)	13
1.2 Κλασικά Χρόνια (5 ^{ος} – 4 ^{ος} π.Χ. αι.)	14
1.3 Ελληνιστική Περίοδος (3 ^{ος} – 1 ^{ος} π.Χ. αι.)	15
1.4 Ρωμαϊκή και Βυζαντινή Περίοδος (30 π.Χ. - 1453 μ.Χ.)	16
1.5 Ελληνική Επανάσταση 1821 - 1832.....	16
1.6 Το νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος (1833 - 1910)	19
1.7 Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913.....	24
1.8 Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 1918)	25
1.9 Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1939 - 1945).....	27
1.10 Ανασυγκρότηση του Ελληνικού Κράτους.....	31
1.11 Τέλη της 10ετίας του 1980 έως σήμερα.....	32
1.12 Το σύγχρονο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό	33
1.13 Η θέση της γυναίκας στο Ναυτικό	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Αποστολή και Όραμα του Πολεμικού Ναυτικού	37
2.1 Η Αποστολή του Πολεμικού Ναυτικού	37
2.2 Το Όραμα του Πολεμικού Ναυτικού	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Κοινωνική Προσφορά του Πολεμικού Ναυτικού.....	40
3.1 Συνοπτική παρουσίαση.....	40
3.2 Αναλυτική παρουσίαση	41
3.2.1 Εθνικοί	41
3.2.2 Έρευνα και διάσωση	41
3.2.3 Υγειονομική υποστήριξη.....	41
3.2.4 Ασφάλεια.....	42

3.2.5 Εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών	42
3.2.6 Εκπαίδευση.....	43
3.2.7 Περιβάλλον.....	44
3.2.8 Κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις	44
3.2.9 Αθλητισμός	45
3.2.10 Η προσφορά της Μπάντας του ΠΝ.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτίμηση της Κοινωνικής Προσφοράς του ΠΝ.....	48
4.1 Από τη συμμετοχή του ΠΝ σε διεθνείς αποστολές.....	48
4.2 Από τη συμμετοχή του ΠΝ στην έρευνα και διάσωση	49
4.3 Από την προσφορά του ΠΝ σε θέματα σχετικά με την υγεία	50
4.4 Από την προσφορά του ΠΝ σε κοινωνικές ανάγκες.....	51
4.5 Από τη συνεισφορά του ΠΝ στην εκπαίδευση	52
4.6 Από την προσφορά του ΠΝ σε ό,τι έχει σχέση με το περιβάλλον	52
4.7 Από τη συνεισφορά του ΠΝ στην κοινωνία και τον πολιτισμό.....	53
4.8 Από την προσφορά του ΠΝ στον αθλητισμό	53
4.9 Από την προσφορά της μπάντας του ΠΝ	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Επίλογος	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: Είδη Πλοίων	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Αντιπροσωπευτικά πλοία του Πολεμικού Ναυτικού	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: Τα συγχρονα μέσα του Πολεμικού Ναυτικού	73

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η τριήρης ΟΛΥΜΠΙΑΣ του ΠΝ	13
Εικόνα 2 Η ναυμαχία της Σαλαμίνας 480 π.Χ.	15
Εικόνα 3: Αθηναϊκή τριήρης σε αναπαράσταση	15
Εικόνα 4: Βυζαντινό πλοίο Δρόμων , έργο του 1100 π.Χ.	16
Εικόνα 5: Η πυρπόληση της τουρκικής φρεγάτας στο λιμάνι της Ερεσού	17
Εικόνα 6 Η Ναυμαχία του Ναβαρίνου, 20 Οκτωβρίου 1827, Βολανάκης	17
Εικόνα 7 Το ατμοκίνητο πλοίο ΚΑΡΤΕΡΙΑ	18
Εικόνα 8 Η φρεγάτα ΕΛΛΑΣ	19
Εικόνα 9 Το ελληνικό ξύλινο τροχήλατο ατμόπλοιο ΟΘΩΝ μετέπειτα ΑΘΗΝΑΙ.	19
Εικόνα 10 ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ.	20
Εικόνα 11 Ομοίωμα της κορβέτας «Λουδοβίκος». Κατασκευή: Αρ. Ράλλης	20
Εικόνα 12 Η ατμομημολία ΠΛΗΞΑΥΡΑ.....	21
Εικόνα 13: Η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ).....	22
Εικόνα 14 Θωρηκτό ΑΒΕΡΩΦ	23
Εικόνα 15 Αντιτορπλικό ΑΕΤΟΣ (1912)	24
Εικόνα 16 Καταδρομικό ΕΛΛΗ	25
Εικόνα 17 Υποβρύχιο ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ.....	26
Εικόνα 18 Υποβρύχιο ΚΑΤΣΩΝΗΣ	26
Εικόνα 19 Πολεμικό Πλοίο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.	28
Εικόνα 20 Αντιτορπλικό Β. ΟΛΓΑ	30
Εικόνα 21 Αντιτορπλικό ΑΔΡΙΑΣ, μετά το βομβαρδισμό.....	31
Εικόνα 22 Τορπιλάκατος.....	31
Εικόνα 23 Η Αταλάντη	34
Εικόνα 24 Λασκαρίνα Πινότση– Μπουμπουλίνα	34
Εικόνα 25 Μαντώ Μαυρογένους, λιθογραφία Άνταμ	35
Εικόνα 26: Η Μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού.....	46
Εικόνα 27: Το αρματαγωγό ΙΚΑΡΙΑ σε εκπαιδευτική άσκηση στην Αίγυπτο 2015.	48
Εικόνα 28: Ένα ελικόπτερο S-70 Aegean Hawk	49
Εικόνα 29: Μπάντα του ΠΝ σε μια συναυλία στο δήμο Μοσχάτου – Ταυρού.	54
Εικόνα 30 Μακέτα του ατμοκίνητου πολεμικού πλοίου ΚΑΡΤΕΡΙΑ.....	69
Εικόνα 31 Θωρηκτό ΥΔΡΑ. Ναυπηγήθηκε μεταξύ 1887-1889	69
Εικόνα 32 Το πλοίο ΣΠΕΤΣΑΙ στη Μάλτα το 1897	70
Εικόνα 33 Το πλοίο ΨΑΡΑ το 1902.	70
Εικόνα 34 Θωρηκτό ΑΒΕΡΩΦ.	70
Εικόνα 35 Το πολεμικό πλοίο ΚΙΛΚΙΣ, 1914-1941.....	71
Εικόνα 36 Αντιτορπλικό Β. ΟΛΓΑ.	71
Εικόνα 37 Ο βομβαρδισμός του Β. ΟΛΓΑ στο λιμάνι της Λέρου	72
Εικόνα 38 Το ναυτικό σήμα βύθισης του πλοίου Β. ΟΛΓΑ.....	72
Εικόνα 39 Το βυθισμένο Β. ΟΛΓΑ, λιμάνι Λέρου.....	72
Εικόνα 40 Φρεγάτα ΕΛΛΗ. Η ναυαρχίδα του ΠΝ.	73
Εικόνα 41 Αποβατικό ΧΙΟΣ Εικόνα 42 Κανονιοφόρος ΑΓΩΝ	73
Εικόνα 43 Υποβρύχιο ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ.....	74
Εικόνα 44 Ναρκαλιευτικό Εικόνα 45 Τορπιλάκατος.....	74

Εικόνα 46 Ελικόπτερο Aegean

Εικόνα 47 Ωκεανογραφικό ΝΑΥΤΙΛΟΣ 74

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α.Με.Α.: Άτομα με Αναπηρία
- Α.Σ.Δ.Ε.Ν.: Ανώτατη Σχολή Δοκίμων Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού
- Γ.Ε.Ν.: Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
- Ε.Ε. :Ευρωπαϊκή Ένωση
- Ε.Κ.Ε.Ο.: Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου Όπλων
- Ο.Η.Ε.: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
- Ο.Υ.Κ.: Ομάδα Υποβρυχίων Καταστροφών
- Π.Ν.: Πολεμικό Ναυτικό
- Π.Ο.Ν.: Προμηθευτικός Οργανισμός Ναυτικού
- Σ.Ε.Ν.Ε.: Σχέδιο Επιστροφής του Ναυτικού στην Ελλάδα
- Σ.Μ.Υ.Ν.: Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού
- Σ.Ν.Δ.: Σχολή Ναυτικών Δοκίμων
- ΥΠ.ΕΘ.Α.: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ

NATO: North Atlantic Treaty Organization, Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου

WFP: World Food Program, Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα

IALA: International Association of Lighthouse Activities (Διεθνές σύστημα ναυτιλιακής σήμανσης)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να γίνει με οργανωμένο τρόπο η παρουσίαση της κοινωνικής προσφοράς του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Γίνεται μια διεξοδική προσπάθεια "γνωριμίας" και παρουσίασης του ΠΝ, μέσω των Κεφαλαίων αυτής της εργασίας, προκειμένου να προσεγγιστεί ένα κομμάτι του ΠΝ που δεν είναι ευρέως, έως καθόλου, γνωστό, σε μεγάλο τμήμα της Ελληνικής κοινωνίας.

Κρίθηκε αναγκαία, κατ' αρχήν, η παράθεση μιας ιστορικής αναδρομής, στο βάθος των αιώνων, για την πορεία μέσα στο χρόνο του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού.

Ακολούθως, η προσέγγιση της αποστολής του ΠΝ, καθώς και η ανάλυση του οράματός του στο εγγύς και απώτερο μέλλον.

Κατόπιν, μία εκτενής περιγραφή, ανά τομέα, της κοινωνικής προσφοράς του ΠΝ.. Αφιερώνεται, λοιπόν, ένα Κεφάλαιο σ' αυτή την κατηγορία, προσπαθώντας έτσι να δοθεί ένα "βήμα" γνωριμίας στο κομμάτι αυτό της προσφοράς, της βοήθειας, της συνδρομής προς την Πολιτεία, την κοινωνία, το περιβάλλον, όχι μόνο σε ότι έχει σχέση με τη χώρα μας, αλλά και πέρα από τα σύνορά της.

Και τέλος, μία συγκεντρωτική, ανά κατηγορία, αποτίμηση αυτής της κοινωνικής προσφοράς του ΠΝ.

Λέξεις Κλειδιά: Πολεμικό Ναυτικό, Κοινωνική Προσφορά, Ελλάδα, Θάλασσα

ABSTRACT

The objective of this project concerns the social contribution of the Hellenic Navy (HN) in contemporary reality.

Is a comprehensive effort "acquaintance" and presentation of the Hellenic Navy, through funds of this work, in order to approach a piece of HN, which is not widely used, if any, known, despite the difficult to finding items.

At first, try representing a throwback to the depth of centuries, a full coverage over time description of the HN's course.

Try approaching of the mission of HN and an analysis of its vision in the near and distant future.

Then, make a comprehensive description by category of HN's social contribution in various fields. Devoted, therefore, a fund in this category, thus trying to give a "step through" in the introductory part of the tender assistance, assistance to the government, the world, the environment, not only in what relates with our country and beyond with our borders.

Finally, an evaluation of this HN's social contribution in each various field.

Key words: Navy, Social Contribution, Greece, Sea

Η κοινωνική προσφορά που επιτελείται από το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό (ΠΝ) στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Πρόλογος

Κατ' αρχήν, γίνεται μια ιστορική αναδρομή της πορείας του Ελληνικού Ναυτικού, πολλές πτυχές της οποίας είναι άγνωστες στο ευρύ κοινό.

Αντικειμενικός στόχος, όμως, της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να αναδείξει, παράλληλα με την κύρια αποστολή του Πολεμικού Ναυτικού, και την κοινωνική προσφορά που επιτελεί, η οποία δεν είναι και ευνόητη, ίσως δε, σε πολλούς τομείς της, να είναι και άγνωστη στο ευρύ κοινό.

Οι δυσκολίες, που αντιμετωπίστηκαν, ίσως λόγω της ιδιαιτερότητας του θέματος, ήταν καθαρά στο περιορισμένο εύρος πληροφόρησης και στοιχείων, σε ό,τι είχε σχέση με το κομμάτι αυτό, είτε σε γραπτό κείμενο είτε σε διαδικτυακή μορφή, ώστε να αναπτυχθεί αυτή η εργασία.

Παρά ταύτα, εξαντλήθηκαν, όσο το δυνατόν καλύτερα, όλα τα δεδομένα στοιχεία ώστε να επιτευχθεί ο σκοπός, κυρίως, αντλώντας τις πληροφορίες από το διαδίκτυο (παρατίθενται οι σχετικές ιστοσελίδες στη Βιβλιογραφία).

Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη πρόκειται να ασχοληθεί με τη κοινωνική προσφορά του πολεμικού ναυτικού στη σύγχρονη πραγματικότητα, μεταξύ 2008 και 2015 και θα ολοκληρωθεί μέσα από τέσσερα κεφάλαια, όπου πιο αναλυτικά στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην ιστορική αναδρομή του πολεμικού ναυτικού ξεκινώντας από τα αρχαϊκά χρόνια μέχρι και το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ενώ επιπλέον έγινε αναφορά για τα τέλη της δεκαετίας του 1980 μέχρι και τη σημερινή εποχή. Βαρύτητα δόθηκε και στη θέση της γυναίκας στο ναυτικό.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρετε στην αποστολή και στο όραμα του πολεμικού ναυτικού. Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται οι τομείς κοινωνικής προσφοράς του πολεμικού ναυτικού στην έρευνα και διάσωση. Την υγειονομική υποστήριξη και την ασφάλεια καθώς και τη συμμετοχή σε κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια αποτίμηση της κοινωνικής προσφοράς του πολεμικού ναυτικού αναφορικά σε συμμετοχές του σε διεθνείς αποστολές και διασώσεις, την συμβολή του σε κοινωνικά και πολιτιστικά, θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την εκπαίδευση.

Τέλος παρατίθενται τα συμπεράσματα και ο επίλογος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται μια ιστορική αναδρομή στην πορεία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, από τα βάθη των αιώνων μέχρι σήμερα (Φάκαλου, 2017).

Εικόνα 1: Η τριήρης ΟΛΥΜΠΙΑΣ του ΠΝ (Πραγματικό πλοίο σε ομοίωση του 5ου π.Χ. αι.)

Πηγή: <https://www.slideshare.net/varalig/1-yi-y>

1.1 Αρχαϊκά Χρόνια (8^{ος} – 6^{ος} π.Χ. αι.)

Στα πανάρχαια χρόνια στη Μεσόγειο, και ιδιαίτερα στο ανατολικό τμήμα της, αναδείχθηκαν μεγάλες θαλασσοκρατορίες, όπως η Κρήτη, η Αίγυπτος και η Φοινίκη. Ναυπηγούσαν στόλους, που τα πλοία τους δεν διέφεραν από τα εμπορικά, μόνο που σ' αυτά επέβαιναν εκτός από τους ναύτες και στρατός. Ταξίδευαν σε μακρινές χώρες για εμπορικό ή πειρατικό και εξασφάλιζαν προστασία στα εμπορικά τους πλοία και ασφάλεια στις θαλάσσιες συγκοινωνίες.

Από τα Αρχαϊκά χρόνια, οι Έλληνες είχαν εξερευνήσει όλη τη Μεσόγειο, ενώ είχαν αποικίες από τις Ηρακλείδες Στήλες¹ μέχρι τον Εύξεινο Πόντο. Λόγω της γεωγραφικής θέσης της Ελλάδας, αλλά και της ιδιομορφίας του γεωγραφικού της

1 Ηράκλειες στήλες: Στην ελληνική μυθολογία Ηράκλειες στήλες, (Ηρακλέους στήλας), ήταν δύο στύλοι που είχε στήσει ο Ηρακλής όταν πήγε τα μήλα των εσπερίδων στον Ευρυσθέα. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι βρίσκονταν στην Ιβηρική χερσόνησο και στο σημερινό Γιβραλτάρ. Εκεί πίστευαν ότι ήταν η άκρη του κόσμου.

χώρου – δεδομένου ότι κανένα σημείο δεν απέχει περισσότερο από 150 χλμ. από τη θάλασσα – η ανάπτυξη του πολεμικού ναυτικού ξεκινάει από πολύ παλιά. Ήδη από τα προϊστορικά χρόνια δημιουργήθηκαν οι πρώτες οργανωμένες ναυτικές πολεμικές μονάδες, ως απαραίτητη ανάγκη υπεράσπισης του ναυτικού εμπορίου, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, ασφαλώς και προηγήθηκε. Η ιστορία, λοιπόν, του πολεμικού ναυτικού χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Σύμφωνα με τη μυθολογία, αφορμή της πρώτης πανελλαδικής ναυτικής επιχείρησης ήταν ο δεκαετής Τρωικός πόλεμος ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τρώες με αφορμή την αρπαγή της ωραίας Ελένης, συζύγου του βασιλιά της Σπάρτης Μενελάου, από τον πρίγκιπα της Τροίας Πάρι. Η πρώτη δε ναυμαχία αναφέρεται μεταξύ Κερκυραίων και Κορινθίων το 664 π.Χ.

1.2 Κλασικά Χρόνια (5^{ος} – 4^{ος} π.Χ. αι.)

Στα Κλασικά χρόνια οι ναυτικές δραστηριότητες και τέχνες γνωρίζουν απaráμιλλη άνθηση. Τότε είναι πλέον σαφής ο διαχωρισμός του εμπορικού από το πολεμικό ναυτικό. Αποτέλεσμα αυτού, η χαρακτηριστική φράση του Περικλή «Μέγα το της Θαλάσσης Κράτος» αναγράφεται πλέον αναλλοίωτη στο θυρεό (έμβλημα με τη μορφή ασπίδας) του σύγχρονου Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού.

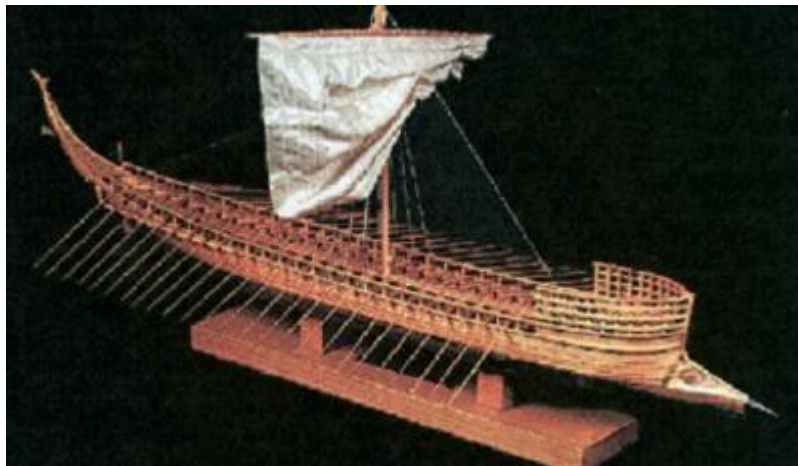
Λαμπρό παράδειγμα αποτελεσματικότητας του Αθηναϊκού Στόλου ήταν η ναυμαχία της Σαλαμίνας κατά των Περσών. Με κύριο όπλο τους τις ευέλικτες τριήρεις (πλοία με τρεις σειρές κουπιά κι έμβολο στην πλώρη) οι Αθηναίοι εξουδετέρωσαν τα βαρύτερα και πιο δυσκίνητα Περσικά και Φοινικικά πλοία. Μετά τη ναυμαχία, οι Αθηναίοι, με τα συμμαχικά χρήματα (της Δηλιακής συμμαχίας) κατασκεύασαν το μεγαλύτερο στόλο της εποχής, με υποδειγματική οργάνωση.

Το ναυτικό της Αθηναϊκής Δημοκρατίας ήταν ο βασικός συντελεστής της ακμής και της κυριαρχίας της για μεγάλο διάστημα σε όλη σχεδόν τη Μεσόγειο.

Εικόνα 2 Η ναυμαχία της Σαλαμίνας 480 π.Χ.

Πηγή: <http://www.newsbomb.gr/ellada/ethnika/story/628944/san-simera-to-480-p-x-i-naymaxia-tis-salaminas>

Εικόνα 3: Αθηναϊκή τριήρης σε αναπαράσταση, (Ναυτικό Μουσείο Πειραιά)

Πηγή: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-D103/100/812,2972/>

1.3 Ελληνιστική Περίοδος (3^{ος} – 1^{ος} π.Χ. αι.)

Στην Ελληνιστική περίοδο αξίζει να αναφερθεί πως όταν ο Μέγας Αλέξανδρος το 334 π.Χ. ξεκίνησε με το πεζικό και το ιππικό του τη μεγάλη ανατολική εκστρατεία μέχρι τα σύνορα της Ινδίας, στο γυρισμό εμπιστεύθηκε πρωτίστως το στόλο του, με άξιο ηγέτη το ναύαρχο Νέαρχο. Η κάθοδος του Ινδού ποταμού (325 π.Χ.) και το μεγάλο ταξίδι από τις εκβολές του μέχρι τον Περσικό Κόλπο αποτελούν μία από τις μεγαλύτερες εποποιίες του αρχαιοελληνικού ναυτικού (Ζώργος, 2009).

1.4 Ρωμαϊκή και Βυζαντινή Περίοδος (30 π.Χ. - 1453 μ.Χ.)

Οι Ρωμαίοι είναι οι συνεχιστές της ίδιας ναυτικής παράδοσης, που θα ξαναζωντανέψει στα Βυζαντινά χρόνια με νέα επιτεύγματα. Καινούργιοι τύποι караβιών και πρωτοποριακά όπλα, όπως το υγρό πυρ, θα εξασφαλίσουν στην Κωνσταντινούπολη την κυριαρχία στη θάλασσα (Αλεξανδρής, 1957).

Η παραμέληση όμως της ναυτικής της δύναμης υπήρξε βασικός παράγοντας της εξασθένησης της στρατιωτικής υπεροχής της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η άλωση του Βυζαντίου το 1453 από τους Οθωμανούς κλείνει μια ένδοξη εποχή για τον Ελληνισμό και βυθίζει τους Έλληνες στο σκοτάδι της μακρόχρονης σκλαβιάς.

Η υπεροχή όμως των υπόδουλων Ελλήνων στη ναυτική τέχνη θα εξακολουθήσει να τους δίνει προβάδισμα, να εξυψώνει το βιοτικό τους επίπεδο και ιδίως μετά τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή το 1774, ανάσα λευτεριάς να πνέει στα ελληνικά πελάγη.

Εικόνα 4: Βυζαντινό πλοίο Δρόμων², έργο του 1100 π.Χ.

Πηγή: <http://www.krassanakis.gr/Greek%20nautical%20history.htm>

1.5 Ελληνική Επανάσταση 1821 - 1832

Όταν το 1821 θα ξεσπάσει η επανάσταση, σημαντικότατο ρόλο θα διαδραματίσει το Ναυτικό. Στην αρχή της Επανάστασης, οι ελληνικές δυνάμεις διέθεταν περίπου 300 οπλισμένα εμπορικά πλοία στα οποία εργάζονταν ή υπηρετούσαν? 12.000 ναύτες. Οι μισοί περίπου από αυτούς προέρχονταν από τις **Σπέτσες**, την **Ύδρα** και τα **Ψαρά**.

² **Δρόμων**: Το κατ' εξοχήν πολεμικό πλοίο των Βυζαντινών ήταν ο δρόμων, ένα ελαφρύ κι ευκίνητο πλοίο. Οι δρόμωνες ήταν εξοπλισμένοι με διάφορων ειδών πολεμικές μηχανές και κατασκευές (ξυλόκαστρα, τοξοβολίστρες, κ.ά.) και τους περίφημους σιφώνες, με τους οποίους εκτόξευαν το υγρό πυρ που έκαίγε τα εχθρικά πλοία. Σημειώνεται, επίσης, ότι ο Βυζαντινός Δρόμωνας είχε 100 κουπιά (50 ανά πλευρά), τρεις (3) ιστούς με τετράγωνα και τριγωνικά ιστία, πλήρες κατάστρωμα και υπερυψωμένες κατασκευές στην πλώρη και την πρύμνη.

Εικόνα 5: Η πυρπόληση της τουρκικής φρεγάτας στο λιμάνι της Ερεσού από τον Δ. Παπανικολή, 21 Μαΐου 1821, Βολανάκης

Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/Πυρπολικό>

Η επανάσταση βρίσκει τα τρία αυτά νησιά υπολογίσιμα ναυτικά κέντρα, οικονομικά ανεξάρτητα κι έτοιμα να διαθέσουν τα πλοία τους για τον αγώνα της ανεξαρτησίας, και ως εκ τούτου έχουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο θαλάσσιο επαναστατικό αγώνα. Οι στόλοι των τριών αυτών νησιών μετέφεραν το επαναστατικό κλίμα σε όλα τα υπόλοιπα νησιά του ελληνικού Αρχιπελάγους, ενίσχυσαν τις χερσαίες επιχειρήσεις σε παράλιες περιοχές, ανεφοδίασαν ελληνικά φρούρια και προπαντός δεν επέτρεψαν στους Τούρκους να μεταφέρουν στρατό και εφόδια στις επαναστατημένες ελληνικές περιοχές.

Εικόνα 6 Η Ναυμαχία του Ναβαρίνου, 20 Οκτωβρίου 1827, Βολανάκης

Πηγή: <http://www.24grammata.com/?p=48513>

Δεν είναι τυχαίο ότι η ελληνική ανεξαρτησία κερδήθηκε στη θάλασσα με μια ένδοξη ναυμαχία, τη ναυμαχία του Ναβαρίνου, στη δυτική ακτή της χερσονήσου της Πελοποννήσου στο Ιόνιο Πέλαγος.

Το πρώτο ατμοκίνητο πολεμικό πλοίο στην ιστορία, το οποίο χρησιμοποιήθηκε σε πολεμικές επιχειρήσεις, ήταν η **Καρτερία** (βλ. Παράρτημα II). Ναυπηγήθηκε το 1825, σε αγγλικό ναυπηγείο, για λογαριασμό του Ελληνικού Ναυτικού, κατά την Επανάσταση του 1821.

Εικόνα 7 Το ατμοκίνητο πλοίο ΚΑΡΤΕΡΙΑ

Πηγή: http://zitoumeno.blogspot.gr/2010/08/blog-post_103.html

Η **Καρτερία** ήταν **ατμοκίνητη τροχήλατη** κανονιοφόρος κινούμενη από δύο μικρές ατμομηχανές. Διέθετε επιπλέον και 4 ιστία και μπορούσε να κινηθεί με πανιά. Το πλοίο μπήκε σε επιχειρησιακή ετοιμότητα στην Ελλάδα το 1826.

Η ιστορία του στόλου του ελεύθερου Ελληνικού Κράτους αρχίζει το 1828. Όταν ο Καποδίστριας ανέλαβε Κυβερνήτης της απελευθερωμένης Ελλάδας, και ο Ελληνικός στόλος αριθμούσε λίγα παλαιάμαχα πλοία. Η ιστορία, λοιπόν, του νεότερου Ελληνικού πολεμικού ναυτικού σηματοδοτείται από την απόφαση του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας να δημιουργήσει **Κρατικό Πολεμικό Ναυτικό**, αναθέτοντας την αρχηγία του στόλου του Αιγαίου στον Ανδρέα Μιαούλη.

Για το σκοπό αυτό αγοράστηκαν με δάνεια που είχαν εγκριθεί από τράπεζες της Αγγλίας και της Αμερικής τα πρώτα ατμοκίνητα πλοία, ο αριθμός των οποίων, στη συνέχεια, συμπληρώθηκε με δωρεές πλοίων από φιλέλληνες και από πλοία αγωνιστών που είχαν διακριθεί στη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας.

Εικόνα 8 Η φρεγάτα ΕΛΛΑΣ

Πηγή: http://sitalkisking.blogspot.gr/2013/05/blog-post_30.html

Το ισχυρότερο πλοίο του στόλου της εποχής, η **φρεγάτα «ΕΛΛΑΣ»**, είχε ναυπηγηθεί στην Αμερική κατά τα τελευταία χρόνια της Επανάστασης, πυρπολήθηκε όμως από το Ναύαρχο Α. Μιαούλη στον Πόρο κατά την αποστασία των Υδραίων (1831), **(βλ. Παράρτημα Ι)**.

1.6 Το νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος (1833 - 1910)

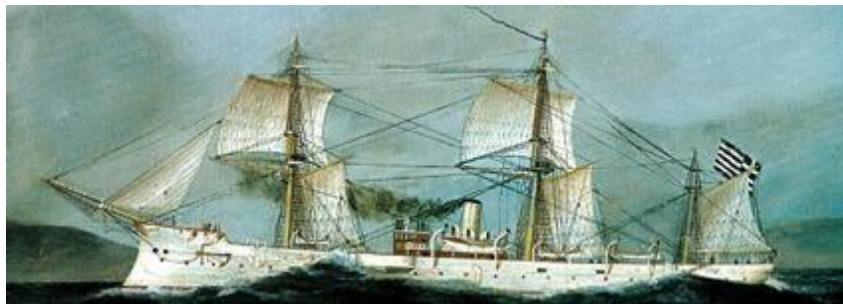
Με την κάθοδο του Όθωνα στην Ελλάδα, το 1832, ο πολεμικός στόλος περιλάμβανε μία **κορβέτα**, μία **γαβάρα**, τρία **μπρίκια**, έξι **γολέτες**, δύο κανονιοφόρους, δύο ατμόπλοια και μερικά ακόμη μικρά κότερα **(βλ. Παράρτημα Ι)**. Επί βασιλείας Όθωνα, πρώτος Υπουργός Ναυτικών διετέλεσε ο Ναύαρχος Κωνσταντίνος Κανάρης.

Το 1833 το Ελληνικό Ναυτικό ονομάζεται "Βασιλικόν Ναυτικόν" (Φωκάς, Χρονικά του Ελληνικού Βασιλικού Ναυτικού 1833-1873, 2007). Την ονομασία αυτή θα τη διατηρήσει μέχρι το 1924. Ενώ, με την ανασύσταση της βασιλείας στην Ελλάδα το 1936, το Ελληνικό Ναυτικό θα επανέλθει στην ονομασία "Βασιλικόν Ναυτικόν" μέχρι την οριστική κατάλυση της βασιλείας το 1974.

Εικόνα 9 Το ελληνικό ξύλινο τροχήλατο ατμόπλοιο ΟΘΩΝ μετέπειτα ΑΘΗΝΑΙ, που χρησιμοποιήθηκε ως βασιλική θαλαμηγός, συγχρόνως δε ως κρατικό φορτηγό.

Ο ναύσταθμος είχε εγκατασταθεί από την εποχή του Καποδίστρια στον Πόρο με επικεφαλής τον Ανδρέα Μιαούλη. Παρά τα περιορισμένα μέσα της εποχής ξεκίνησε η ναυπήγηση σειράς καινούργιων πλοίων στον ίδιο ναύσταθμο, ενώ, παράλληλα, τα παλαιά πλοία σταδιακά αποσύρονταν. Επίσης, καταβάλλονταν συνεχείς προσπάθειες για τη μόρφωση των αξιωματικών. Οι νέοι που προορίζονταν για δόκιμοι εκπαιδευόνταν αρχικά στη στρατιωτική σχολή των Ευελπίδων και στη συνέχεια μετατάσσονταν στο Ναυτικό, καθώς δεν υπήρχε ακόμη ναυτική σχολή.

Εικόνα 10 ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ, εύδρομο του Ελληνικού ΠΝ. Ναυπηγήθηκε το 1879 και από το 1900 έως το 1921 χρησιμοποιήθηκε ως εκπαιδευτικό των δοκίμων.

Πηγή: <http://www.balkanwars.gr/psara.html>

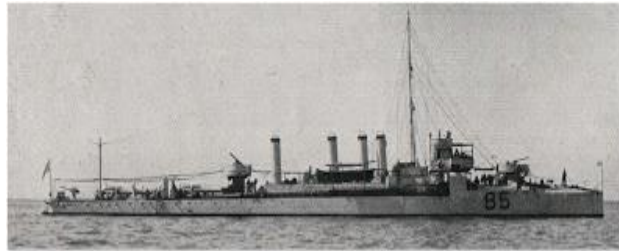
Εικόνα 11 Ομοίωμα της κορβέτας «Λουδοβίκος». Κατασκευή: Αρ. Ράλλης

Πηγή: <http://forum.game-labs.net/index.php?/topic/7011-greek-corvette-loudovikoslouis/>

Η πρώτη ναυτική σχολή ιδρύθηκε το 1846 πάνω στην κορβέτα ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ και διευθυντής της ορίστηκε ο Λεωνίδας Παλάσκας.

Λόγω διαφόρων συγκυριών και γεγονότων της εποχής, η δράση του ναυτικού ήταν περιορισμένη και αρκούσαν σε κρατικές μεταφορές, στην αστυνόμευση της θάλασσας και στην καταδίωξη της πειρατείας. Επικρατούσα γλώσσα των πληρωμάτων την εποχή εκείνη ήταν τα Αρβανίτικα. Ο τότε Αρχίατρος του Στόλου, Βαυαρός Θεόδωρος Ράινχολντ (Th. Rheinhold) εκδίδει βιβλίο για τη "Γλώσσα του Στόλου".

Αργότερα, ο στόλος ενισχύθηκε με περισσότερα πλοία και το 1855 παραγγέλθηκαν τα πρώτα σιδερένια **ελικοκίνητα** πλοία από την Αγγλία, οι ατμοημιολίες «ΠΑΝΟΠΗ», «ΠΛΗΞΑΥΡΑ», «ΑΦΡΟΕΣΣΑ» και «ΣΦΕΝΔΟΝΗ» (**βλ. Παράρτημα Ι**).

Εικόνα 12 Η ατμοημιολία ΠΛΗΞΑΥΡΑ

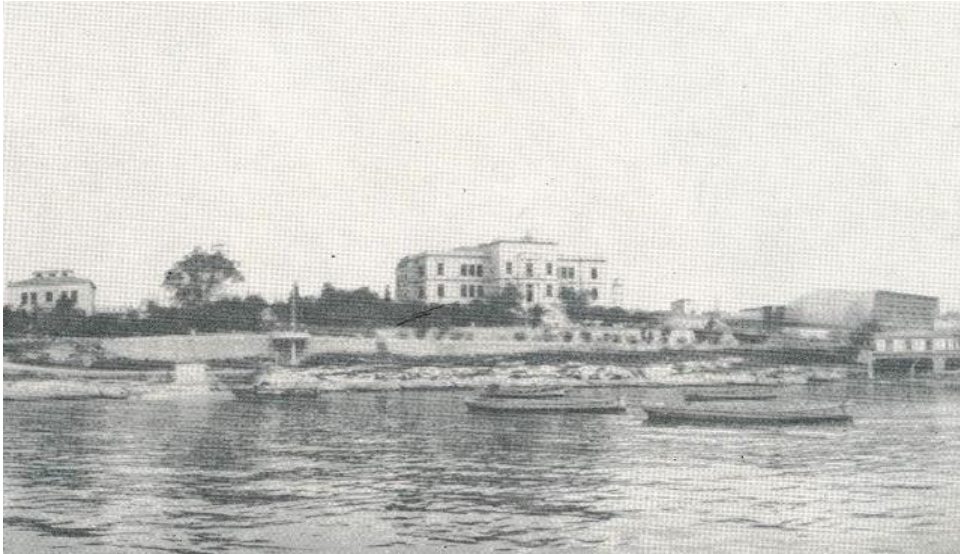
Πηγή: http://tsalapetinos.blogspot.gr/2013/02/blog-post_18.html

Κατά την Κρητική Επανάσταση (1866) τα πλοία του στόλου βρέθηκαν ανέτοιμα να κατορθώσουν κάτι το αξιόλογο. Η αποτυχία αυτή αφύπνισε τους ιθύνοντες και ο στόλος ενισχύθηκε με νέα και μεγαλύτερα πλοία, ενώ από το 1885 με τη χρήση του σιδήρου στη ναυπηγία, την καθολική εφαρμογή του ατμού, την αυλάκωση των πυροβόλων, τη θωράκιση των πλοίων και την εμφάνιση της τορπίλης η όψη του ναυτικού άλλαξε και σημειώθηκε σταθμός στην εξέλιξή του.

Εν τω μεταξύ, από το 1878, λόγω του ρωσοτουρκικού πολέμου και για λόγους ασφαλείας, ο ναύσταθμος είχε εγκατασταθεί στην περιοχή της Φανερωμένης της Σαλαμίνας και λίγα χρόνια μετά μεταφέρθηκε στη θέση Αράπης, όπου βρίσκεται και σήμερα (Τσαπράζης, 1991).

Το 1878, επίσης, επί Βασιλέως Γεωργίου Α΄ ιδρύθηκε η **Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ)** με διευθυντή τον Ηλία Κανελλόπουλο και αποστολή από τη Γαλλία, υπό το Ναύαρχο Λεζέν, έθεσε τις πρώτες επιστημονικές βάσεις για την οργάνωση του ναυτικού και τη μεθοδική εκπαίδευση του κατώτερου προσωπικού :

καθιερώθηκε η υπηρεσία των κληρωτών, η εκπαίδευση των οποίων γινόταν στα παλαιά κτίρια του ναυστάθμου του Πόρου, και το κέντρο ονομάστηκε "Κεντρικόν Προγυμναστήριον", το οποίο λειτούργησε εκεί μέχρι το 1952, οπότε και μεταφέρθηκε στο Σκαραμαγκά.

Εικόνα 13: Η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ).

Πηγή: http://pireorama.blogspot.gr/2012/02/blog-post_15.html

Η κατασκευή της ΣΝΔ, με βάση τη Ναυτική Σχολή της Δανίας, ολοκληρώθηκε το 1904, με δωρεά του Πανταζή Βασσάνη, και στις 3 Οκτωβρίου του 1905 άρχισε τη λειτουργία της και αποτελεί το αρχαιότερο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του Πειραιά. Είναι ένα από τα κομψότερα κτίρια της πόλης του Πειραιά, στην ακτή της Πειραιϊκής, βασισμένο σε σχέδια του διάσημου αρχιτέκτονα της εποχής Ερνέστου Τσίλερ. Βρίσκεται στη Φρεαττύδα, στο τέλος της οδού Χατζηκυριακού.

Κατά την πρωθυπουργία, λοιπόν, του Χ. Τρικούπη, το 1889, ο στόλος ενισχύθηκε περαιτέρω με την παραγγελία των **θωρηκτών «ΥΔΡΑ», «ΣΠΕΤΣΑΙ» και «ΨΑΡΑ»** από την Γαλλία (**βλ. Παράρτημα Ι, ΙΙ**). Έτσι η Ελλάδα αντιμετώπισε τον αποδυναμωμένο Τουρκικό στόλο στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, εξασφαλίζοντας την κυριαρχία στο Αιγαίο, αδυνατώντας όμως να επιδράσει αποτελεσματικότερα στην έκβαση του πολέμου, που οδήγησε σε εθνική ταπείνωση.

Το 1907 ιδρύθηκε το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού με πρώτο Αρχηγό τον Ναύαρχο Κουντουριώτη.

Το 1909, σε απάντηση της ενίσχυσης του τουρκικού στόλου, μετά τον πόλεμο του 1897, μεταξύ άλλων, αγοράστηκε από την Ιταλία το υπό κατασκευή θωρηκτό καταδρομικό «Γ. ΑΒΕΡΩΦ». Το **θωρηκτό ΑΒΕΡΩΦ** (ΥΙΝ - Ναυτική Επιθεώρηση, 2011) είναι ένα πλοίο θρύλος του ΠΝ (**βλ. Παράρτημα II**). Οι επιτυχίες του στο Αιγαίο του χάρισαν αμέσως τον χαρακτηρισμό «Το τυχερό πλοίο». Το 1/3 της τιμής του κατέβαλε ο εθνικός ευεργέτης Γεώργιος Αβέρωφ και τα 2/3 το ελληνικό δημόσιο με εξωτερικό δανεισμό. Το ΑΒΕΡΩΦ, σε επιχειρησιακό επίπεδο, άλλαξε τις ισορροπίες στο Αιγαίο.

Δύσκολα στην παγκόσμια ιστορία του πολεμικού ναυτικού θα μπορούσαμε να συναντήσουμε άλλο πολεμικό πλοίο που να συνδέθηκε για σχεδόν μισό αιώνα με την ιστορία και τα πεπρωμένα ενός έθνους. Το Θωρηκτό «Γ. Αβέρωφ», μοναδική ίσως εξαίρεση, μαζί με την προσωπικότητα και το πατριωτικό ήθος του Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη, συνέδεσε άρρηκτα το όνομά του με τη διαμόρφωση ιστορικών γεγονότων εθνικής εμβέλειας, χωρίς ουδέποτε να γνωρίσει την ήττα.

Εικόνα 14 Θωρηκτό ΑΒΕΡΩΦ

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/136>

Το 1910 μετακλήθηκε αγγλική αποστολή, με πρόεδρο το Ναύαρχο Lionel Grant Tufnell, με σκοπό την αρτιότερη οργάνωση και εκπαίδευση του ναυτικού. Η επιτροπή συντέλεσε αποφασιστικά για την υιοθέτηση των τρόπων και των μεθόδων της αγγλικής διοίκησης, εκπαίδευσης και οργάνωσης, και ιδιαίτερα στους τομείς της στρατηγικής τακτικής και στη σήμανση (IALA: International Association of Lighthouse Authorities – Διεθνές σύστημα ναυτιλιακής σήμανσης).

1.7 Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913

Ο Βαλκανικός Πόλεμος του 1912 βρήκε τον Ελληνικό στόλο (Φωκάς, Ο Στόλος του Αιγαίου 1912-1913 - Έργα και Ημέραι, 2006) συγκροτούμενο από το «ΑΒΕΡΩΦ», τα τρία παλαιά θωρηκτά «ΥΔΡΑ», «ΣΠΕΤΣΑΙ» και «ΨΑΡΑ», οκτώ αντιτορπιλικά του τύπου «ΘΥΕΛΛΑ» και «ΝΙΚΗ», πέντε παλαιά γερμανικά торπιλοβόλα, τις κανονιοφόρους «ΑΚΤΙΟΝ», «ΑΜΒΡΑΚΙΑ», «Α» και «Δ», τέσσερις **ατμομυοδρόμωνες** τύπου «ΑΧΕΛΩΟΣ» και άλλα βοηθητικά πλοία (βλ. Παράρτημα I). Στις παραμονές του πολέμου αγοράστηκαν από τη Γερμανία ακόμα δύο αντιτορπιλικά («ΝΕΑ ΓΕΝΕΑ» και «ΚΕΡΑΥΝΟΣ») και από την Αγγλία τέσσερα ανιχνευτικά («ΑΕΤΟΣ», «ΙΕΡΑΞ», «ΛΕΩΝ», «ΠΑΝΘΗΡ»).

Τέλος, κατέπλευσε το πρώτο από τα δύο υποβρύχια («ΔΕΛΦΙΝΙ» και «ΞΙΦΙΑΣ») που είχαν παραγγελθεί από τη Γαλλία. Με αυτή τη σύνθεση, ο ελληνικός στόλος κυριάρχησε στο Αιγαίο και συνέτριψε τον Τουρκικό στις ναυμαχίες τις Έλλης και της Λήμνου και απελευθερώθηκαν όλα τα νησιά του Β και ΒΑ Αιγαίου, υπό την ηγεσία του ναυάρχου Κουντουριώτη.

Εικόνα 15 Αντιτορπιλικό ΑΕΤΟΣ (1912)

Πηγή: [https://el.wikipedia.org/wiki/Αετός_I_\(αντιτορπιλικό\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Αετός_I_(αντιτορπιλικό))

1.8 Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 1918)

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου η Ελλάδα παρέμεινε ουδέτερη. Όμως το 1917 η Κυβέρνηση του Ε. Βενιζέλου αποφάσισε να συμμετάσχει στον πόλεμο, στο πλευρό των Συμμάχων.

Με το τέλος της παγκόσμιας σύρραξης τον Οκτώβριο του 1918 η Τουρκία συνθηκολόγησε (ανακωχή του Μούδρου) και η Ελλάδα βρέθηκε στην πλευρά των νικητών.

Το «Γ. Αβέρωφ» κατέπλευσε στην Κωνσταντινούπολη και εκεί ύψωσε την ελληνική σημαία ως μία από τις νικήτριες δυνάμεις του Μεγάλου Πολέμου. Μετά την υπογραφή των συνθηκών ειρήνης, το «Γ. Αβέρωφ» μαζί με τον υπόλοιπο στόλο μετέφεραν τα ελληνικά στρατεύματα στην Ιωνία (Σταθάκης, 1999).

Μετά την ανακωχή, ο ελληνικός και συμμαχικός στόλος εισήλθαν στην Προποντίδα, αγκυροβόλησαν στην Κωνσταντινούπολη και Νικομήδεια και συμμετείχαν στις επιχειρήσεις στη Ρωσία.

Αργότερα, αρχικά με τη βοήθεια των συμμάχων και κυρίως των Άγγλων, ενώ στη συνέχεια μόνος ο ελληνικός στόλος συμμετείχε στις επιχειρήσεις κάλυψης της Θράκης και της Μικρασιατικής εκστρατείας.

Οι εξελίξεις των επιχειρήσεων στη Μικρά Ασία διέγραψαν γρήγορα αρνητική πορεία που κατέληξε στην Καταστροφή του '22.

Εικόνα 16 Καταδρομικό ΕΛΛΗ

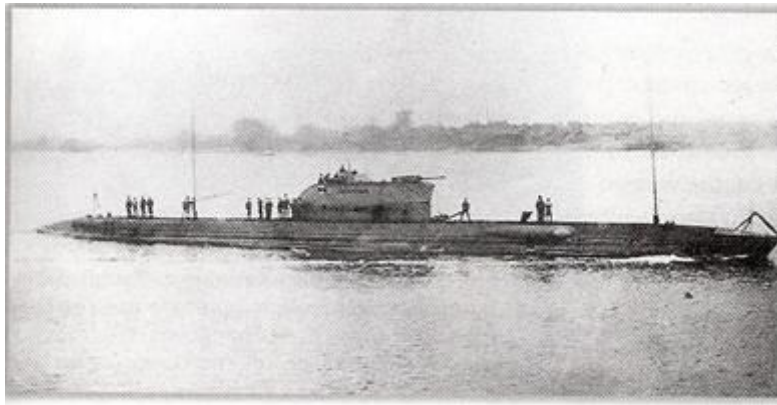
Πηγή: [https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλη_I_\(καταδρομικό\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλη_I_(καταδρομικό))

Το «ΕΛΛΗ» ήταν ελληνικό "Εύδρομο" κατά την ορολογία του μεσοπολέμου ή "ελαφρύ καταδρομικό" κατά την ορολογία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, που έφερε

το όνομα της νικηφόρου ναυμαχίας της Έλλης, κατά τη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου.

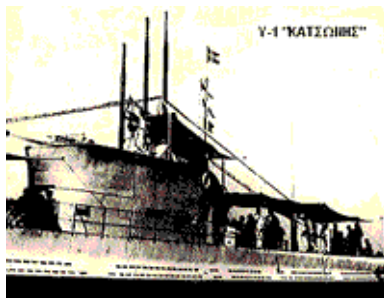
Έλαβε μέρος στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Μετά την εκστρατεία στη Μ. Ασία (1922), καταβλήθηκε προσπάθεια ανακαίνισης των περισσότερων πολεμικών μονάδων, τα «ΑΒΕΡΩΦ» και «ΕΛΛΗ» επισκευάστηκαν στη Γαλλία, τα τέσσερα αντιτορπιλικά στην Αγγλία, ενώ όλα τα υπόλοιπα στην Ελλάδα.

Για πρώτη φορά με την εκχώρηση ενός εμπορικού, ο στόλος ενισχύθηκε με πλωτό συνεργείο, στο οποίο δόθηκε το όνομα «ΗΦΑΙΣΤΟΣ», ενώ παραγγέλθηκαν και έξι υποβρύχια στη Γαλλία, από τα οποία αξίζει να σημειωθούν τα «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» και «ΚΑΤΣΩΝΗΣ» (Τσουκαλάς, 1990).³

Εικόνα 17 Υποβρύχιο ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ

Πηγή: <http://www.mixanitouxronou.gr/ipovrichio-papanikolis-ta-siopila-christougena-tou-40-pou-lavasan-tous-italous/>

Εικόνα 18 Υποβρύχιο ΚΑΤΣΩΝΗΣ

Πηγή: <http://almyrosinfo.gr/article/σκιάθος-εντοπίστηκε-βυθισμένο-το-υποβρύχιο-κατσώνης>

³ Η περιπέτεια του Υ/Β Κατσώνης, που βυθίστηκε στο Β' ΠΠ ανοιχτά της Σκιάθου, παίρνοντας στον υγρό τάφο του 32 ναυτικούς μαζί με τον κυβερνήτη του Β. Λάσκο. Ο Τσουκαλάς, ύπαρχος τότε, ήταν ο μοναδικός αξιωματικός που διεσώθη με άλλους 2 υπαξιωματικούς.

Η εκπαίδευση των αξιωματικών ενισχυόταν περιοδικά με αγγλικές αποστολές. Η θητεία των κληρωτών ναυτών ορίστηκε σε 18μηνη και η δύναμη του ναυτικού συμπληρωνόταν με λίγους εθελοντές.

Από το 1928, με την πρωθυπουργία του Ε. Βενιζέλου, εμπεδώνεται ο γενικότερος φιλειρηνικός προσανατολισμός της περιόδου, με την οριστική εγκατάλειψη της Μεγάλης Ιδέας και την αισθητή μείωση των δαπανών για την άμυνα.

Μετά την πτώση του, το 1932, την πολιτική αναστάτωση της εποχής διέκοψαν το φιλοβενιζελικό στρατιωτικό κίνημα του 1935 και ασφαλώς, η διδακτορία του Ι. Μεταξά, που άλλαξε άρδην το στρατιωτικό σκηνικό.

Παραγγέλθηκαν στην Αγγλία δύο αντιτορπιλικά, τα «Β. ΓΕΩΡΓΙΟΣ» και «Β. ΟΛΓΑ», αγοράστηκαν τέσσερα ναρκαλιευτικά, δώδεκα υδροπλάνα και ένα πετρελαιοφόρο και άρχισε η εκπόνηση επιτελικών σχεδίων και προγραμμάτων για την ενίσχυση του ΠΝ και την προετοιμασία του για τον επερχόμενο πόλεμο.

Οργανώθηκε, λοιπόν, η παράκτια άμυνα, σύμφωνα με την κατανομή των ακτών της χώρας σε έξι Ναυτικές Αμυντικές Περιοχές, οι οποίες με πενιχρά οικονομικά μέσα, επάνδρωσαν οχυρωματικά και έργα αντιαεροπορικής άμυνας στην ξηρά και οργάνωσαν πεδία ναρκών και ανθυποβρυχιακά φράγματα για προστασία ζωτικών λιμένων και βάσεων σε όλη την επικράτεια, με αποτέλεσμα την ικανοποιητική τους χρησιμοποίηση με την έναρξη του πολέμου.

1.9 Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1939 - 1945)

Η εδαφική ακεραιότητα και η ανεξαρτησία της Ελλάδας απειλείται ξανά κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι πανίσχυρες δυνάμεις του Άξονα, η Γερμανία και η Ιταλία αποσκοπούν στην παγκόσμια κυριαρχία.

Προτού ο Μουσολίνι ζητήσει την παράδοση της Ελλάδας θα προσπαθήσει να την πλήξει με την ύπουλη βύθιση του «ΕΛΛΗ» (Κρασανάκης, 1994) στο λιμάνι της Τήνου, στις 15 Αυγούστου 1940 σε ειρηνική περίοδο από το ιταλικό Υποβρύχιο DELFINO και ενώ ήταν αγκυροβολημένο έξω από το λιμάνι της Τήνου, όπου και συμμετείχε στις εκδηλώσεις του εορτασμού της Παναγίας.

Το ΓΕΝ προέβη τότε στην επίσπευση της συμπλήρωσης των προκαταρκτικών φάσεων της πολεμικής κινητοποίησης. Η βασική επιλογή τακτικής για το ναυτικό υπήρξε η απόκρουση κάθε προσπάθειας για επιδρομικές ή αποβατικές ενέργειες του εχθρού, τουλάχιστον μέχρι την άφιξη του αγγλικού στόλου στην περιοχή.

Η έναρξη του πολέμου βρήκε, επομένως, το ναυτικό έτοιμο για πολεμικές επιχειρήσεις. Αρχικά τα πλοία συνόδευαν νηοπομπές με πολεμοφόδια, καύσιμα και τρόφιμα για το στρατό που μαχόταν στο μέτωπο της Αλβανίας. Επιπλέον, τα υποβρύχιά μας ανέλαβαν δράση κατά των θαλάσσιων συγκοινωνιών του εχθρού στην Αδριατική και σημείωσαν λαμπρές επιτυχίες.

Όταν όμως η Γερμανία έθεσε σε εφαρμογή το σχέδιο Μπαρμπαρόσα, τα αεροσκάφη της Luftwaffe, ξεκινώντας από τις βάσεις στο βουλγαρικό έδαφος, άρχισαν ανελέητη επίθεση εναντίον των ελληνικών πολεμικών και εμπορικών πλοίων, καθώς και των εγκαταστάσεων στην ξηρά, σε όλη τη χώρα ο απολογισμός για το στόλο είναι τραγικός.

Ο Αρχηγός ΓΕΝ, ναύαρχος Α. Σακελλαρίου, λαμβάνει την απόφαση, ακολουθώντας την πολιτική ηγεσία της χώρας, για συνέχιση του αγώνα. Αρχίζει έτσι η σταδιακή αποχώρηση των πλοίων που απέμειναν, αρχικά προς τη Σούδα της Κρήτης και έπειτα στην Αλεξάνδρεια. Στο τέλος του Απρίλη του 1941, στον όρμο της Αλεξάνδρειας βρίσκονταν δεκαεπτά ελληνικά πλοία, τα μόνα που ενώθηκαν με τον Αγγλικό στόλο και που αποτελούσαν το μόνο ελεύθερο ελληνικό έδαφος.

Εικόνα 19 Πολεμικό Πλοίο ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.

Παραχωρήθηκε το 1943 στην Ελλάδα από τους Βρετανούς μαζί με 3 άλλα όμοιου τύπου (κορβέτα).

Πηγή: <http://www.hellenicnavy.gr/el/polymesa/ixoi/emvatiria/28-gr/istoria/palaia-polemika-ploia/korvettes-flower.html>

Τα ελληνικά πλοία, όλα εκτός από τη «Β. ΟΛΓΑ», παμπάλαια και ισχυρά δοκιμασμένα από την εντατική χρήση τους κατά τον πόλεμο, χρειαζόνταν ριζική

συντήρηση και τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για τον καίριο ρόλο που θα έπαιζαν στο άμεσο μέλλον. Στους αγγλικούς επισκευαστικούς σταθμούς στην Αίγυπτο και την Ινδία επισκευάστηκαν όλα τα πλοία μας και ενισχύθηκε ή και αντικαταστάθηκε ολοσχερώς ο οπλισμός τους.

Οι αποστολές των πλοίων μας συνίσταντο κατά κύριο λόγο σε συνοδείες νηοπομπών και σε περιπολίες τόσο στη Μεσόγειο όσο και στον Ινδικό ωκεανό και τον Περσικό κόλπο, κυρίως για την ενίσχυση της Σοβιετικής Ένωσης.

Παράλληλα, στην Αίγυπτο ταχύρρυθμα σχολεία λειτουργούσαν με σκοπό την εκπαίδευση παλαιών και νέων στελεχών, ενώ αποστολές για την παραλαβή νέων σκαφών αναχωρούσαν για την Αγγλία. Επίσης, η υπηρεσία που δημιουργήθηκε για την εξουδετέρωση των ναρκών εξελίχθηκε σε ολόκληρο στόλο ναρκαλιευτικών. Τα πλοία μας εργάστηκαν συχνά με αυτοθυσία κατά τη λεγόμενη μάχη της Αλεξάνδρειας, αρνούμενα να διαφύγουν στην Ερυθρά θάλασσα. Και όταν οι δυνάμεις του Άξονα, υπό τον Ρόμμελ, συγκρατήθηκε στο Ελ Αλ Αμείν, βοήθησε με όλες του τις δυνάμεις για την προετοιμασία της αντεπίθεσης.

Το 1942, οι Άγγλοι παρέδωσαν στο Ελληνικό Ναυτικό ολόκληρη μοίρα αντιτορπιλικών τελευταίου τύπου, στα οποία δόθηκαν τα ονόματα «ΚΑΝΑΡΗΣ», «ΜΙΑΟΥΛΗΣ», «ΠΙΝΔΟΣ» και «ΑΔΡΙΑΣ», καθώς και την κορβέτα «ΣΑΚΤΟΥΡΗΣ» και το υποβρύχιο «ΜΑΤΡΩΖΟΣ», που προερχόταν από λεία πολέμου.

Πολλές από τις καταστροφές και ζημιές του εχθρού οφείλονταν στη μέχρι αυτοθυσίας δράση των ελληνικών πλοίων, των οποίων τα πληρώματα διακρίθηκαν για το θάρρος, την αφοσίωση στο καθήκον και την ψύχραιμη αντιμετώπιση των κινδύνων. Από την άλλη πλευρά, όμως, δεν χάθηκε η επαφή με την ίδια την Ελλάδα. Τα ελληνικά υποβρύχια βρίσκονταν σχεδόν διαρκώς σε περιπολίες στα ανοιχτά των ελληνικών ακτών, αποβίβαζαν Βρετανούς και Έλληνες κομάντος και υλικό, παραλάμβαναν άλλους, αιχμαλώτιζαν ή βύθιζαν τα επιταγμένα σκάφη, τρομοκρατούσαν τους Ιταλούς στα Δωδεκάνησα και προκαλούσαν ανεπανόρθωτες απώλειες στους Γερμανούς στο υπόλοιπο Αιγαίο.

Εικόνα 20 Αντιτορπλικό Β. ΟΛΓΑ

Πηγή: [https://el.wikipedia.org/wiki/Αντιτορπλικό_Βασίλισσα_Όλγα_\(D-15\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Αντιτορπλικό_Βασίλισσα_Όλγα_(D-15))

Στις **18-9-1943** το «**Β. ΟΛΓΑ**» (Κολοβός, 2009), πρωταγωνίστρια σε όλες τις μεγάλες νίκες εναντίον του εχθρού στη Μεσόγειο, με δύο αγγλικά αντιτορπλικά καταστρέφει ολόκληρη γερμανική νηοπομπή απόβασης στα Δωδεκάνησα, αλλά κύματα στούκας (Jungkers Ju 87 ή Stuka, είναι η συντόμηση της λέξης Sturzkampfflugzeug, είδος γερμανικού μαχητικού αεροπλάνου κάθετης εφόρμησης της περιόδου του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου) επιτίθενται εναντίον της και τελικά την βυθίζουν στο λιμάνι της Λέρου (**βλ. Παράρτημα II**).

Ενώ οι επιδρομές των συμμαχικών πλοίων μαίνονται στα δώδεκα νησιά, ο «**ΑΔΡΙΑΣ**» (Τούμπας, 2008) πρωτοστατεί στο βομβαρδισμό των ακτών της Καλύμνου, τη νύχτα δε της **22-10-1943** ανατινάζεται η πλώρη του, που προσέκρουσε σε νάρκη. Παρά την πυρκαγιά και την αχρήστευση των πυροβόλων του, επιστρέφει στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας. Ο κατάπλους του θρυλικού αντιτορπλικού έγινε μέσα σε ζητωκραυγές και χειροκροτήματα των πληρωμάτων των συμμαχικών πλοίων.

Η δράση του ΠΝ ολοκληρώθηκε με την κατάρτιση και εκτέλεση του Σχεδίου Επιστροφής του Ναυτικού στην Ελλάδα (γνωστού ως Σ.Ε.Ν.Ε.), που καθόριζε τον τρόπο ομαλής άφιξης του στόλου και της Κυβέρνησης του Καΐρου στην πατρίδα.

Εικόνα 21 Αντιτορπλικό ΑΔΡΙΑΣ, μετά το βομβαρδισμό

Πηγή: <https://hellasforce.com/2015/10/22/22101943-το-κατόρθωμα-του-αντιτορπλικού-αδ/>

Στα τέλη του πολέμου τα πλοία του στόλου διεσπάρησαν στα νησιά και τα λιμάνια του Αιγαίου, με σκοπό την εκδίωξη των τελευταίων πυρήνων του εχθρού, τη συνοδεία νηπομπών με τρόφιμα και εφόδια για τον άμαχο πληθυσμό και την αναζωογόνηση των παλαιών Ναυτικών Διοικήσεων.

1.10 Ανασυγκρότηση του Ελληνικού Κράτους

Με την ανασυγκρότηση του ελληνικού κράτους, η ανάγκη ανανέωσης των πλοίων του στόλου ήταν περισσότερο από επιτακτική. Τα περισσότερα από τα πλοία παραχωρήθηκαν στα πλαίσια της Αμερικάνικης Στρατιωτικής Βοήθειας, ενώ άλλα δανείστηκαν και επιστράφηκαν, ενώ πολύ λίγα αγοράστηκαν (Ίδρυμα Μειζονος Ελληνισμού (ΙΜΕ), 2000).

Τα περισσότερα από τα πλοία που μας παραχωρήθηκαν βρίσκονταν σε άσχημη κατάσταση και χρειάζονταν μετατροπές, επισκευές και ανανέωση στον οπλισμό τους, λίγα ήταν πραγματικά καινούργια.

Εικόνα 22 Τορπιλάκατος

Μεσολαβεί η Δικτατορία το 1967, και το ΠΝ εμφανώς αντιτίθεται – με διάφορες ενέργειες – στην κατάλυση της δημοκρατίας.

Κατά την επίθεση στην Κύπρο, ιδιαίτερη μνεία αξίζει να γίνει στις δύο τορπιλακάτους «Τ1» και «Τ3», οι οποίες τα ξημερώματα της 20^{ης} Ιουλίου 1974, με την εμφάνιση της τουρκικής ναυτικής δύναμης του ΑΤΤΙΛΑ έξω από την Κερύνεια, απέπλευσαν, αλλά η αμυντική τους προσπάθεια καταπνίγηκε από την έντονη αεροπορική επίθεση.

1.11 Τέλη της 10ετίας του 1980 έως σήμερα

Μετά τη μεταπολίτευση και ιδιαίτερα από τα τέλη της δεκαετίας του '80, το ναυτικό επεξεργάζεται καινούργια σχέδια για την άμυνα της χώρας στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της νέας δομής του ΝΑΤΟ, σύμφωνα με τα οποία οι σκοποί του δεν εξαντλούνται στη θωράκιση των συνόρων της χώρας μας, αλλά επιβάλλεται και η συνεισφορά του σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις υπό την αιγίδα του Ο.Η.Ε.

Το αξιόμαχο του Ναυτικού και η καίρια γεωπολιτική θέση της χώρας αναδείχθηκαν και στην πρόσφατη κρίση του Κόλπου, κατά την οποία ο ναύσταθμος της Σούδας συντήρησε πλοία, φόρτωσε και ξεφόρτωσε υλικά, εξυπηρέτησε πτήσεις και τροφοδοσίες αεροσκαφών.

Για την εφαρμογή των κυρώσεων σε ό,τι αφορά τη διακίνηση αγαθών προς και από το Ιράκ, συμμετείχε με τις φρεγάτες «ΕΛΛΗ» και «ΛΗΜΝΟΣ» στη διασυμμαχική ναυτική δύναμη.

Επίσης, συμμετείχε με δύο πλοία του κατά την Αλβανική κρίση του 1997 στη μεταφορά ξένων υπηκόων από την Αυλώνα και το Δυρράχιο στην Ελλάδα.

Με την αλλαγή του δόγματος για τον ενιαίο αμυντικό χώρο Ελλάδας και Κύπρου το 1997, το Πολεμικό Ναυτικό αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ναυτικής ισχύος στην εξαιρετικά σημαντική αυτή περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου, στην εξασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας στην Ελλάδα και την Κύπρο, στο να διαφυλάσσει τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, να διατηρεί ανοιχτές τις θαλάσσιες

γραμμές επικοινωνιών και να συντελεί στην τήρηση υψηλού ηθικού στο νησιωτικό πληθυσμό και στα στρατεύματα των νησιών.

1.12 Το σύγχρονο Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό

Το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό, σήμερα, διαθέτει έναν ισχυρό στόλο, που αποτελείται κατά βάση από μονάδες κρούσης (φρεγάτες, αντιτορπιλικά, πυραυλάκατους και υποβρύχια) και αριθμό πλοίων διοικητικής μέριμνας (βλ. Παράρτημα III).

Η δομή των δυνάμεων του ΠΝ περιλαμβάνει το Γενικό Επιτελείου Ναυτικού (ΓΕΝ), το Αρχηγείο Στόλου, τη Διοίκηση Ναυτικής Εκπαίδευσης, τη Διοίκηση Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού και αριθμό ναυτικών διοικήσεων και υπηρεσιών.

Ο ελληνικός πολεμικός στόλος, σήμερα, είναι ένας από τους καλύτερους του κόσμου. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα <http://strategypage.com/> το ελληνικό πολεμικό ναυτικό σε ένα σύνολο σύγκρισης 40 χωρών καταλαμβάνει την 6 θέση ανάμεσα στα καλύτερα ναυτικά στον κόσμο τόσο σε εξοπλισμό όσο και σε εκπαίδευση. Στην 6 θέση η Ελλάδα ισοβαθεί με την Ολλανδία, Νορβηγία και Αυστραλία. Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται οι ΗΠΑ, Βρετανία, Ισραήλ, Καναδάς και η Ιαπωνία.

Με τη συνδρομή του εμπορικού στόλου, που είναι από τους πρώτους στον κόσμο, και που σε κρίσιμες για το έθνος στιγμές αναλαμβάνει χρέη πολεμικού στόλου, μπορούμε να πούμε ότι και σήμερα ο ελληνικός πολεμικός στόλος κατέχει επάξια μία από τις πρώτες θέσεις στον κόσμο.

1.13 Η θέση της γυναίκας στο Ναυτικό

Η ιστορία της γυναίκας ναυτικού, λένε οι παραδόσεις ότι ξεκινά από τη μυθολογία και την Αταλάντη, που υπήρξε, λέγεται, Αργοναύτης!

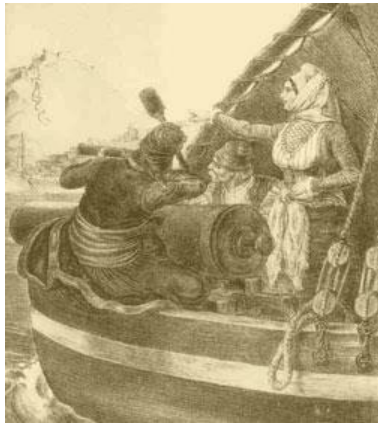

Εικόνα 23 Η Αταλάντη

Πηγή:<http://www.theogonia.gr/iroes/halpha/atalanta.htm>

Μια άλλη μεγάλη γυναικεία μορφή στο Ναυτικό ήταν η βασίλισσα Αρτεμισία, η οποία μετά το θάνατο του συζύγου της κυβερνούσε το βασίλειο της Αλικαρνασσού, υποτελής στους Πέρσες, και πολέμησε στη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

Μετάπειτα, η καπετάν Δομνίτσα Θρακιώτισσα (Δόμνα Βισβίζη 1783-1850), τραγουδημένη από το στόμα του λαού μας για την απaráμιλλη γενναιότητά της ως πλοιάρχου σε καιρό πολέμου, η λεγόμενη «αρχικαπετάνα».

Εικόνα 24 Λασκαρίνα Πινότση– Μπουμπουλίνα

Πηγή:<http://www.agiasofia.com/epanastasis/epanastasis11.html>

Εικόνα 25 Μαντώ Μαυρογένους, λιθογραφία Άνταμ

Πηγή:https://el.wikipedia.org/wiki/Μαντώ_Μαυρογένους

Μεγάλες γυναικείες μορφές του ΠΝ υπήρξαν, επίσης, οι καπετάνισσες του '21 Μπουμπουλίνα και Μαντώ Μαυρογένους.

Σύμφωνα με δημοσίευμα στον Τύπο εκείνης της εποχής, οι πρώτες εισαχθείσες γυναίκες στη σχολή πλοιάρχων γυναικών Πειραιώς, τις Ανώτερες Σχολές Δοκίμων Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΣΔΕΝ), ήταν το Νοέμβριο του 1978. Η σχολή ήταν ημιστρατιωτικού τύπου και η διοίκησή της υπαγόταν στο Λιμενικό (Δανάη, 2007).

Η Μαριάννα Μαρούδα είναι η πρώτη συνταξιούχος, από το 2011, πλοίαρχος της ΑΣΔΕΝ πλοιάρχων Πειραιά.

Σήμερα υπάρχει η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ), πανεπιστημιακού επιπέδου, από την οποία προέρχονται οι αξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού, στην οποία εντάσσονται μέσω των πανελλαδικών εξετάσεων, καθώς και η Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού (ΣΜΥΝ), στην οποία επίσης φοιτούν κατόπιν εξετάσεων.

Η Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ):

- από το 1950 αποτελεί την παραγωγική Σχολή και για τους αξιωματικούς του Λιμενικού Σώματος.
- από το 1962 ανέλαβε την εκπαίδευση και αλλοδαπών Δοκίμων διαφόρων κρατών.
- από το 1967 της απονεμήθηκε το χρυσό μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών.
- από το 1968 λειτουργεί ως Ανώτατη Σχολή.

- από το 2002 στη ΣΝΔ εισάγονται και γυναίκες.
- από το 2003 λειτουργεί ως Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΑΣΕΙ)

Το 2013, για πρώτη φορά στα 150 χρόνια της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, αναλαμβάνει την αρχηγία μία γυναίκα, η πρώτη σε επιδόσεις της Σχολής, η 21 ετών Έλενα Ιωσήφ, καταγόμενη από την Κύπρο.

Επίσης, το 2013, για πρώτη φορά, τη θέση Υπασπιστού Υπουργού στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ανέλαβε γυναίκα Πλωτάρχης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Στο Κεφάλαιο αυτό περιγράφεται η αποστολή και το όραμα του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, 2010)

2.1 Η Αποστολή του Πολεμικού Ναυτικού

Το Πολεμικό Ναυτικό έχει ως αποστολή να εκτελεί επιχειρήσεις στη θάλασσα, προκειμένου να διαφυλάττει και να διατηρεί, σε συνεργασία με τους άλλους κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων, ελεύθερα τα ελληνικά χωρικά ύδατα έναντι κάθε επιβολής.

Το Πολεμικό Ναυτικό για την εκπλήρωση της αποστολής του αξιοποιεί τη θαλάσσια ισχύ του Έθνους και διαθέτει, για την ορθή έκβαση των επιχειρήσεων, αφενός προσωπικό άριστα εκπαιδευμένο και μετεκπαίδευση πολλών στο εξωτερικό και αφετέρου άρτια πλωτά μέσα, πλοία εξειδικευμένα για κάθε επιχείρηση, υποβρύχια και πτητικά μέσα, ελικόπτερα και αεροσκάφη ναυτικής συνεργασίας, που το καθιστούν εκτός από πολεμική μηχανή και μοναδικό να επιχειρεί σε δύσκολες και ακραίες συνθήκες.

Ο συνδυασμός του άριστα εκπαιδευμένου προσωπικού με τον κατάλληλο εξοπλισμό το καθιστά πολύ αποτελεσματικό εργαλείο επίτευξης της αποστολής του.

2.2 Το Όραμα του Πολεμικού Ναυτικού

Το ΠΝ μετεξελίσσεται με τον προγραμματισμό και τη δρομολόγηση μεταρρυθμίσεων σε μια σειρά τομέων.

Βασική αρχή των δράσεων είναι η βελτίωση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και η ορθολογική επαύξηση της λειτουργικότητας με σύγχρονα επιχειρησιακά και τεχνολογικά δεδομένα.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην αποτελεσματική θαλάσσια επιτήρηση, διοίκηση και έλεγχο. Στην αποτελεσματική εκτέλεση των επιχειρήσεων, στη βελτίωση των δυνατοτήτων και διαδικασιών για την έρευνα και διάσωση στο θαλάσσιο χώρο και εθνικού ενδιαφέροντος και για την αεροναυτική συνεργασία.

Σημασία, επίσης, θα πρέπει να δίνεται στη συνεργασία του ΠΝ με τους λοιπούς κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων, με έμφαση στη διακλαδικότητα, στη διαλειτουργικότητα των μέσων και διαδικασιών, στον καθορισμό κοινής ορολογίας και στην αλληλοϋποστήριξη. Η συνεργασία δε με το Λιμενικό Σώμα σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος αποτελεί όχι μόνο επιχειρησιακή προτεραιότητα, αλλά και οικονομική αναγκαιότητα.

Η εξασφάλιση της επιχειρησιακής ικανότητας και διαθεσιμότητας εξαρτάται και από την επαρκή και διαρκώς βελτιούμενη τεχνική και εφοδιαστική υποστήριξη. Δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΠΝ δράσεων και έργων, παρά τις δύσκολες οικονομικά συγκυρίες που μπορούν να υπάρξουν.

Οι καινοτόμες και νέες τεχνολογίες, αντιμετωπίζουν θετικά τις συνεχώς μεταβαλλόμενες προκλήσεις στο διεθνές και εσωτερικό περιβάλλον. Υιοθέτηση καινοτόμων επιλογών, σχετικά με την εφαρμοζόμενη περιβαλλοντική πολιτική, αξιοποιώντας επιδοτούμενα προγράμματα.

Συνεχής ανάπτυξη και βελτίωση, του Τομέα Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης του προσωπικού, με νέες τεχνολογίες και σύγχρονες πρακτικές και με την πλέον κατάλληλη αξιοποίηση του έμψυχου δυναμικού, με αξιοκρατία, επαγγελματισμό, εκπαίδευση, ισότητα των φύλλων και σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σε ό,τι έχει σχέση με την κοινωνική πολιτική το Πολεμικό Ναυτικό εξακολουθεί να συμμετέχει σε διάφορες δραστηριότητες κοινωνικού χαρακτήρα στηρίζοντας τις τοπικές κοινωνίες.

Ως προς τις διεθνείς σχέσεις, το Πολεμικό Ναυτικό επιδιώκει τη συνεχή διεύρυνση των καλών σχέσεων με Πολεμικά Ναυτικά άλλων χωρών, τόσο εντός όσο και εκτός της Συμμαχίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όραμα του ΠΝ αποτελεί η προοπτική εξελικτικής μεταρρύθμισής του σε όλους τους τομείς και η εφαρμογή καινοτόμων αλλαγών σε όλα τα πεδία. Το

Πολεμικό Ναυτικό διατηρεί «σταθερή πορεία» προς το μέλλον με πυξίδα τη μακροχρόνια ελληνική ναυτική παράδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Στο Κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται το Πολεμικό Ναυτικό, επιτελώντας κοινωνική προσφορά στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

3.1 Συνοπτική παρουσίαση

Το Πολεμικό Ναυτικό με το σύνολο των μέσων, αλλά και του άριστα εκπαιδευμένου προσωπικού, που διαθέτει, συνεισφέρει όπου κριθεί σκόπιμο από τη στρατιωτική και πολιτική ηγεσία της χώρας μας.

Οι τομείς που δραστηριοποιείται είναι πολλοί, άλλοι έχουν στενή σχέση με την αποστολή του και άλλοι όχι.

Συμμετέχει τόσο σε διεθνείς όσο και εθνικές αποστολές, καθώς και σε εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Σώζει ζωές με τα πτητικά μέσα που διαθέτει είτε σε επίπεδο έρευνας και διάσωσης ή αερομεταφοράς τραυματιών, ασθενών κ.λπ.. Συμβάλλει στην εξυπηρέτηση άμεσων αναγκών υγείας του πληθυσμού των νησιών και των απομακρυσμένων και δυσπρόσιτων περιοχών, με το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του, καθώς και με τον ειδικό εξοπλισμό που διαθέτει (π.χ. χρήση υπερβαρικού θαλάμου). Επίσης, με κατάλληλα εξοπλισμένο πλοίο επισκέπτεται ακριτικά νησιά παρέχοντας πρωτοβάθμια υγεία.

Ασκεί, ακόμη, εκπαιδευτικό, πολιτιστικό και κοινωνικό έργο, που θ' αναλυθεί κατά κατηγορία στην επόμενη παρουσίαση, αναπτύσσοντας τον κάθε τομέα χωριστά.

3.2 Αναλυτική παρουσίαση

3.2.1 Εθνικοί

Το ΠΝ συμμετέχει σε ειρηνευτικές και ανθρωπιστικές αποστολές πέραν των ελληνικών χωρικών υδάτων, βάσει αποφάσεων διεθνών οργανισμών. Για παράδειγμα, διεξάγει έλεγχο πλοίων σε περιοχές που επικρατούν έκρυθμες καταστάσεις.

Συμμετέχει σε εξειδικευμένες επιχειρήσεις, π.χ. απομάκρυνσης Ελλήνων και αλλοδαπών πολιτών από τη Λιβύη. Συνοδεύει και προστατεύει τα φορτία των πλοίων μεταφοράς της επισιτιστικής βοήθειας του ΟΗΕ, π.χ. προς τη Σομαλία.

Παρέχει προστασία από την πειρατική απειλή στην ευρύτερη περιοχή του κόλπου του Άντεν και των προσβάσεων της Σομαλίας.

Παρέχει προστασία σε πλοία του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος (WFP), καθώς και ανθρωπιστική βοήθεια σε ορφανοτροφεία στη Mombasa.

Συμμετέχει σε επιχείρηση θαλάσσιου ελέγχου, με σκοπό την απαγόρευση διακίνησης παράνομου οπλισμού και συναφών υλικών.

Συμμετέχει δε στην αποστολή Υγειονομικού Προσωπικού στο Αφγανιστάν.

3.2.2 Έρευνα και διάσωση

Το ΠΝ διαθέτει πλοία, ελικόπτερα και προσωπικό για συνδρομή σε έκτακτες επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης ναυαγών, αεροδιακομιδές τραυματιών ή ασθενών σε νοσοκομεία, καθώς και απεγκλωβισμό ατόμων από δύσβατες, απομακρυσμένες περιοχές.

3.2.3 Υγειονομική υποστήριξη

Το ΠΝ, στο πλαίσιο της υγειονομικής υποστήριξής του, έχει προβεί στην εγκατάσταση μόνιμου συστήματος τηλεϊατρικής στο Αγροτικό Ιατρείο Σικίνου, σε σύνδεση με το Σταθμό Τηλεϊατρικής του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών.

Διαθέτει κατά διαστήματα κατάλληλο πλοίο, το Πλοίο Γενικής Υποστήριξης (ΠΓΝ) ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ως πλωτό «νοσοκομείο», πλήρως εξοπλισμένο με ιατρικό

προσωπικό, με χειρουργείο, μονάδα εντατικής θεραπείας, θάλαμο ασθενών, ακτινολογικό-μικροβιολογικό εργαστήριο και οδοντιατρείο για προληπτική ιατρική και περίθαλψη κατοίκων μικρών κι απομακρυσμένων νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και των Δωδεκανήσων. Η δυνατότητα παροχής πλήρους ιατρονοσηλευτικής και φαρμακευτικής φροντίδας με τον κατάλληλο εργαστηριακό και τεχνικό εξοπλισμό καθιστά το πλοίο αυτό ιδιαίτερης σημασίας, ενώ η επιχειρησιακή του ικανότητα να συνδράμει σε περιπτώσεις ανθρωπιστικών καταστροφών και σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, καθιστά σημαντική την κοινωνική προσφορά του Πολεμικού Ναυτικού και των Ενόπλων Δυνάμεων

Παρέχει φαρμακευτικό και υγειονομικό υλικό στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και σε συγκεκριμένα νησιά. Διαθέτει μονάδες αίματος υπέρ των αναγκών του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης από την εθελοντική αιμοδοσία προπαιδευμένων και προσωπικού του ΠΝ.

Δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής στα Νοσοκομεία του ΠΝ και ιδιωτών μη δικαιούχων, κυρίως για εξειδικευμένες θεραπείες, όπως με ιώδιο ή με υπερβαρικό οξυγόνο, διαθέτοντας ειδικούς θαλάμους γι' αυτό.

Συμμετείχε, επίσης, με Υγειονομικό Προσωπικό στην κάλυψη αναγκών του 30^{ου} Διεθνούς Κλασσικού Μαραθωνίου Αθηνών 2012.

3.2.4 Ασφάλεια

Με τη συνδρομή των Ομάδων Υποβρυχίων Καταστροφών (ΟΥΚ) το ΠΝ καθιστά ασφαλείς τους λιμένες και τις παραλίες λουόμενων, προβαίνοντας στην εξουδετέρωση πυρομαχικών, κυρίως από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

3.2.5 Εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών

Το ΠΝ, στο πλαίσιο των κοινωνικών αναγκών, συνδράμει σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, κατά τις οποίες απειλείται ο ανθρώπινος παράγοντας και πλήττεται το περιβάλλον από φυσικές καταστροφές, διαθέτοντας τα στελέχη του, τα κατάλληλα μέσα και τα υλικά.

Διαθέτει υδροφόρα πλοία, μεταφέροντας πόσιμο νερό προς υδροδότηση άνυδρων νήσων. Παρέχει τρόφιμα σε συσσίτια απόρων ή πληγέντων από θεομηνίες, σεισμούς ή πυρκαγιές, όπως στο πλαίσιο συνδρομής των σεισμοπλήκτων της Κεφαλονιάς.

Χορηγεί υλικά εστίασης, διαθέτει στολές σε Φιλαρμονικές Δήμων, τρόφιμα και είδη ιματισμού σε αρμόδιες αρχές για τη στήριξη αναξιοπαθούντων συμπολιτών μας, καθώς και υποδήματα σε κοινωφελή ιδρύματα. Παρέχει παρασκευασμένες μερίδες τροφής σε πρόγραμμα αστέγων του Δήμου Αθηναίων.

Διαθέτει ιπτάμενα μέσα για τη μεταφορά δικαστικών αντιπροσώπων σε δύσκολες περιοχές στο πλαίσιο των Βουλευτικών ή Δημοτικών εκλογών.

Συνδράμει με τη διάθεση ατόμων ή/και οχημάτων σε πολιτιστικές, κοινωνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις και με τη διάθεση οδηγών στη μεταφορά μαθητών Α.Με.Α. με μικρολεωφορεία σχολικών συγκροτημάτων.

Επιτρέπει τη χρήση του πολυκαταστήματος ΠΟΝ από τα μέλη της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων και του Προξενικού Σώματος Ελλάδος. Παρέχει πετρέλαιο θέρμανσης και κίνησης σε ορφανοτροφεία, γηροκομεία, σχολεία, ιερούς ναούς και μονές, κυρίως σε ακριτικά νησιά.

Συμμετέχει στον έρανο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού. Διαθέτει λεωφορεία, φορτηγά και ασθενοφόρα για την κάλυψη αναγκών άλλων δημόσιων φορέων και μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων.

Παραχωρεί συνεργεία και προσωπικό του ΠΝ για κατασκευές αντικειμένων/επίπλων για την κάλυψη αναγκών σχολείων και αθλητικών κέντρων κ.ά. Όπως, π.χ. συνέδραμε στην κατασκευή καμπάνας για τον Ιερό Ναό Αγ. Παρασκευής Χανίων Κρήτης κι επίσης, διέθεσε πλοίο για τη μεταφορά οχημάτων-υλικών ΔΕΗ, στο πλαίσιο ενεργειών αποκατάστασης του δικτύου ηλεκτροδότησης της νήσου Σαντορίνης, όταν προέκυψε πρόβλημα στη λειτουργία του.

3.2.6 Εκπαίδευση

Στο πλαίσιο του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού το ΠΝ υποδέχεται στα πολεμικά πλοία του στόλου, στις ναυτικές υπηρεσίες, στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, αλλά και στη Βάση

Ελικοπτέρων Ναυτικού μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι ξεναγήσεις και οι ενημερωτικές ομιλίες τόσο στους ως άνω χώρους όσο και με επισκέψεις αξιωματικών ΠΝ σε σχολεία έχουν ως σκοπό να προβάλλουν τη διαχρονικότητα, τη συνεισφορά και το ρόλο του ΠΝ, καθώς και να εξοικειώσουν τους μαθητές με τη ζωή και τα καθήκοντα των αξιωματικών και υπαξιωματικών, διαφωτίζοντάς τους ταυτόχρονα σε θέματα σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού.

Επίσης, έχουν επιτραπεί από το ΠΝ οι επισκέψεις σε φάρους από σχολεία, πολιτιστικούς και καλλιτεχνικούς συλλόγους, με σκοπό την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής των ελληνικών φάρων, καθώς και την προβολή τους τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

3.2.7 Περιβάλλον

Το ΠΝ συμμετέχει ενεργά σε αποστολές δασοπροστασίας/δασοφυλάκησης με διάθεση ατόμων και οχημάτων σε κατάσβεση πυρκαγιών, καθώς και πλοίων για μεταφορά προσωπικού, οχημάτων και αεροπορικού καυσίμου.

Επίσης, βάσει των κατευθύνσεων της περιβαλλοντικής πολιτικής του ΥΠΕΘΑ και στο πλαίσιο του εορτασμού της παγκόσμιας ημέρας περιβάλλοντος, προβαίνει στον καθαρισμό και την αναβάθμιση ακτών της ελληνικής επικράτειας, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης σε όλη την Ελλάδα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις νησιωτικές περιοχές της χώρας μας.

3.2.8 Κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στο πλαίσιο των κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, διατίθενται σε πληθώρα εξ αυτών, εθιμοτυπικά κάθε χρόνο, πολεμικά πλοία, ελικόπτερα, καθώς και αγήματα απόδοσης τιμών. Η δε μπάντα του ΠΝ ανταποκρίνεται σε προσκλήσεις φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, κοινωφελών ιδρυμάτων, συλλόγων και σωματείων σε διάφορες περιοχές, εντός και εκτός Ελλάδος, και συμμετέχει σε

εκδηλώσεις. Μνημεία, βεβαίως, πρέπει να γίνει και στη λειτουργία ως μουσείου του θρυλικού θωρηκτού ΑΒΕΡΩΦ.

Διατίθεται πλοίο, στο οποίο φιλοξενείται φωτογραφική έκθεση, σχετικά με το ΠΝ κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913. Παρέχεται, επίσης, αποστρατικοποιημένο υλικό για μουσειακή-εκθεσιακή χρήση σε Σαλαμίνα, Κρήτη, Πόρο, Λέσβο.

Έχει μεταφερθεί με πλοίο η ιερή εικόνα της Παναγίας «Άξιον Εστί» στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Ακόμη, έχει διεξαχθεί η μεταφορά μέσω Μονάδων του ΠΝ του Αγίου Φωτός το Μ. Σάββατο σε νησιά του Αιγαίου.

Έχει διατεθεί πλοίο για περιοδεία του Εθνικού Θεάτρου σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, καθώς και ομάδας φοιτητών της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών σε ακριτικά νησιά του Αιγαίου (Αγαθονήσι, Λέρο, Λειψούς, Νίσυρο, Τήλο και Αστυπάλαια) πραγματοποιώντας εκδηλώσεις δημιουργικής απασχόλησης για τα παιδιά, καθώς και θεατρικές και μουσικές παραστάσεις.

3.2.9 Αθλητισμός

Το ΠΝ παραχωρεί πλοία συνοδευτικά στο ράλι Αιγαίου και άλλους ιστιοπλοϊκούς αγώνες σε Αιγαίο και Ιόνιο. Διαθέτει τις αθλητικές εγκαταστάσεις των ναυτικών υπηρεσιών τόσο για την προετοιμασία των αθλητών, όσο και για τη διεξαγωγή αθλητικών αγώνων.

Συμμετοχή με ελικόπτερο σε αεροπορική εκδήλωση. Διοργάνωση από την υπηρεσία φάρων νυχτερινού ημιμαραθώνιου δρόμου 24 χιλ., «Από Φάρο σε Φάρο», στο πλαίσιο της προβολής του φαρικού δικτύου της χώρας μας (Λυκούδης, 2008).

3.2.10 Η προσφορά της Μπάντας του ΠΝ

Το μουσικό τμήμα του ΠΝ άρχισε να συγκροτείται το 1881, με τη βοήθεια του Ζακυνθινού στην καταγωγή μουσικού Άγγελου Καλαμά, για τον οποίο γράφεται ότι υπήρξε "ο πρώτος συστήσας και οργανώσας τη μουσική του ναυτικού".

Η πρώτη καταγεγραμμένη εμφάνιση της ναυτικής μουσικής πραγματοποιήθηκε το 1884, κατά τον εκπαιδευτικό πλου του εύδρομου ΝΑΥΑΡΧΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ. Κατά τον κατάπλου δε του πλοίου στα διάφορα λιμάνια παιάνιζε εθνικά θούρια, έδινε συναυλίες σε κεντρικές πλατείες των πόλεων κι ενδυνάμωνε το εθνικό φρόνημα των Ελλήνων των υπόδουλων περιοχών (Ζερβός, 2010).

Το 1911, με την απόκτηση του θωρηκτού Γ. ΑΒΕΡΩΦ, η Μουσική του ΠΝ εγκαταστάθηκε επί του πλοίου. Από τότε και για μεγάλη περίοδο, η ιστορία της Μουσικής ΠΝ είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ένδοξη ιστορία του ΑΒΕΡΩΦ.

Το 1923, μετά την απώλεια 21 μουσικών της στη θάλασσα, επανιδρυόμενη, εγκαθίσταται στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, αποτελούμενη πλέον από ένα Τμήμα Μουσικής Ναυστάθμου, και ένα Τμήμα Μουσικής Στόλου που παρέμεινε επί του ΑΒΕΡΩΦ.

Εικόνα 26: Η Μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού

Πηγή: <http://www.protagon.gr/epikairoτητα/o-kammenos-kai-i-polytaksidemeni-banta-tou-naftikou-44341086712>

Το 1926-1932 η Μουσική του ΠΝ εξελίσσεται και από το 1932-1936 μεταφέρεται στο Κεντρικό Προγυμναστήριο Πόρου και κατόπιν πάλι στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας. Το 1941 εγκαθίσταται στο κτήριο της Σχολής Πυροβολικού στον Σκαρμαγκά. Κατόπιν, μετά την κατάρρευση του Μετώπου, συμμετέχοντας στην περιπετειώδη διαφυγή του ΑΒΕΡΩΦ, ακολούθησε την αποδημία του Στόλου

στη Μ. Ανατολή. Μετά την απελευθέρωση, μεσολάβησαν πολλές αναδιαρθρώσεις της Μουσικής του ΠΝ και μετεγκαταστάσεις σε διάφορους χώρους του Ναυτικού.

Από το 2008, η Μουσική ΠΝ υπάγεται διοικητικά στη Ναυτική Βάση Κανελλόπουλος, ως ανεξάρτητο τμήμα.

Στο πλαίσιο της Μουσικής λειτουργεί και η Ορχήστρα Ελαφράς Μουσικής, που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1910. Αποστολή της, διαχρονικά, είναι η συμμετοχή σε χοροεσπερίδες, σε δεξιώσεις και η ψυχαγωγία των πληρωμάτων του Στόλου και των νοσηλευόμενων στα Νοσοκομεία του ΠΝ. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό της κοινωνικής προσφοράς του ΠΝ, η Ελαφρά Ορχήστρα διατίθεται και για την κάλυψη αναγκών διάφορων εκδηλώσεων πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων της Πατρίδας μας.

Από το 1999, η Μπάντα λαμβάνει μέρος σε Διεθνή Φεστιβάλ Στρατιωτικών Μουσικών, όπου διακρίνεται και για το ρεπερτόριό της και για την επίδειξη των άψογων σχηματισμών ακριβείας που παρουσιάζει.

Από το 1974 έως το 2010, μουσικοί της στελέχωσαν την Μπάντα του Νατοϊκού Στρατηγείου στη Νεάπολη της Ιταλίας.

Απόδειξη της αναγνώρισης του υψηλού επιπέδου της ήταν και η συμμετοχή της στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, η συμμετοχή της στην τελετή λήξης των παραολυμπιακών αγώνων της ίδιας χρονιάς, καθώς και η συμμετοχή της στην τελετή έναρξης των Special Olympics, το 2011 στο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο.

Από τη συγκρότησή της, η Μουσική του ΠΝ, χωρίς να υστερεί σε μάχιμη δράση, καθώς ακολούθησε το Στόλο σε όλους τους αγώνες του, εκπροσωπεί επάξια το Πολεμικό Ναυτικό. Με τη συνεχή και εντατική εκπαίδευση των στελεχών της έχει εξελιχθεί σε μια συμφωνική μπάντα, που συμμετέχει σε εθνικές, τοπικές και θρησκευτικές εορτές, σε πολιτιστικές εκδηλώσεις σε όλη τη χώρα, καθώς και σε Διεθνή Φεστιβάλ Στρατιωτικών Μουσικών, κι έχει αναδειχθεί σε έναν από τους καλύτερους πρεσβευτές των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται μια συνοπτική αποτίμηση της προσφοράς του ΠΝ, ανά τομέα.

4.1 Από τη συμμετοχή του ΠΝ σε διεθνείς αποστολές

Η χώρα μας, ως ομότιμο μέλος διεθνών οργανισμών, με τη συνδρομή του ΠΝ, εξασφαλίζει ασφάλεια στους πλους εμπορικών πλοίων, απομακρύνει άμαχο πληθυσμό από ζώνες όπου υπάρχει έκρυθμη κατάσταση εφαρμόζοντας αποφάσεις μεγάλων διεθνών οργανισμών.

Με αυτόν τον τρόπο η χώρα μας εμπράκτως αποδεικνύει ότι επάξια συμμετέχει σε αυτούς τους οργανισμούς και το ΠΝ προσφέρει καλή υπηρεσία στην εξωτερική πολιτική και τη διπλωματία της πατρίδας μας.

Εικόνα 27: Το αρματαγωγό ΙΚΑΡΙΑ σε εκπαιδευτική άσκηση στην Αίγυπτο 2015.

Πηγή:<https://hellasforce.com/2015/08/03/στην-αίγυπτο-το-αρματαγωγό-ικαρια/>

4.2 Από τη συμμετοχή του ΠΝ στην έρευνα και διάσωση

Επιχειρεί, όταν άλλα μέσα αδυνατούν, σε δύσβατες περιοχές και με ακραίες καιρικές συνθήκες και σώζει ζωές.

Το ΠΝ συνδυάζοντας τα πτητικά μέσα και τα μέσα επιφανείας που κατέχει με το χειρισμό του άριστα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού του ερευνά και διασώζει κάτω από οποιοσδήποτε καιρικές συνθήκες, κυρίως στις θάλασσές μας, αποδεικνύοντας έτσι ότι η επένδυση σε μέσα και εκπαίδευση του ΠΝ από το υστέρημα του ελληνικού λαού έχει σκοπό.

Ενδεικτικά το 2014, το πλοίο ΜΑΧΗΤΗΣ (κανονιοφόρος) συμμετείχε σε επιχείρηση διάσωσης αγνοουμένων από το φλεγόμενο ιστιοφόρο RUTH, με τουρκική σημαία, ανατολικά της Τήλου. Το πλοίο ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ (κανονιοφόρος) βοήθησε στην διάσωση 40 ατόμων στην περιοχή της Λέσβου. Ενώ τα πλοία ΣΑΛΑΜΙΣ (φρεγάτα) και ΚΑΣΟΣ (κανονιοφόρος) έλαβαν μέρος στην επιχείρηση έρευνας και διάσωσης του ιστιοφόρου FOREVER YOUNG στην θαλάσσια περιοχή νότια των νήσων Χάλκης – Ρόδου.

Το 2015 το ΠΝ σε συνεργασία με το Ενιαίο Κέντρο Έρευνας και Διάσωσης, συμμετείχε στην περισυλλογή και διάσωση των ναυαγών. Συνολικά μέσα στο έτος χρησιμοποιήθηκαν 19 πλοία και 13 ελικόπτερα σε 29 διαφορετικά περιστατικά διάσωσης.

Εικόνα 28: Ένα ελικόπτερο S-70 Aegean Hawk με διασώστες της διοίκησης υποβρυχίων καταστροφών απεγκλωβίζουν άτομα από χιονισμένο βουνό.

Πηγή: [http://www.protothema.gr/greece/article/439632/video-i-eduposiaki-diasosi-trion-atomon-
apo-to-polemiko-nautiko-sti-dirfi/](http://www.protothema.gr/greece/article/439632/video-i-eduposiaki-diasosi-trion-atomon-apo-to-polemiko-nautiko-sti-dirfi/)

4.3 Από την προσφορά του ΠΝ σε θέματα σχετικά με την υγεία

Σώζει ζωές, προσφέρει εξοπλισμό, συμβάλλει στην προσφορά αίματος. Προσφέρει υγειονομική κάλυψη σε κατοίκους απομονωμένων και δύσβατων περιοχών και κυρίως νησιών, όπου η πρόσβαση είτε λόγω απόστασης είτε λόγω δύσκολων συνθηκών είναι προβληματική.

Στο πλαίσιο εφαρμογής της προληπτικής ιατρικής σε κατοίκους νησιών Ανατολικού Αιγαίου και Δωδεκανήσων το 2012 διατέθηκαν συνολικά 11 πλοία για την μεταφορά ιατρών του σωματείου «Ανοικτή Αγκαλιά», όπου εξετάστηκαν πάνω από 2500 άτομα. Το ίδιο έτος η φρεγάτα ΨΑΡΑ μετέφερε φαρμακευτικό υλικό προς τα ΨΑΡΑ και αποθέματα για τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό. Χρησιμοποιήθηκε ελικόπτερο για την αεροδιακομιδή τραυματία από την νήσο των Κυθήρων προς το νοσοκομείο της Καλαμάτας. Εισήχθησαν πάνω από 250 ιδιώτες μη δικαιούχοι ασθενής στο ΝΝΑ και ΝΝΚ, εκ των οποίων οι 69 υπεβλήθησαν σε θεραπεία υπερβατικού οξυγόνου. Τέλος, μέσα στο έτος του 2012 πάνω από 200 μονάδες αίματος κατατέθηκαν υπέρ αναγκών του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Το 2014, το ΠΝ βοήθησε στην μεταφορά διακλαδικών ομάδων ιατρών και νοσηλευτών σε κατοίκους νήσων Αιγαίου με την διάθεση 19 πλοίων. Επισκέφθηκαν τα νησιά Ίο, Ανάφη, Αμοργό, Δονούσα, Σχοινούσα, Ηρακλεία, Κουφονήσια, Σίκινο, Κάσο, Μεγίστη, Χάλκη, Τήλο, Ικαρία, Αστυπάλαια, Νίσυρο, Φούρνους, Λειψούς, Κω, και Σύμη, όπου περίπου 1117 κάτοικοι δέχθηκαν τις φροντίδες των ιατρών και των νοσηλευτών. Μέσα στο ίδιο έτος πραγματοποιήθηκαν 218 εθελοντικές αιμοδοσίες στελεχών. Εθελοντές υπήρξαν και για μυελό των οστών από την Σχολή Μόνιμων Υπαξιωματικών, Ναυτικοί Δόκιμοι και στελέχη Αρχηγείου Στόλου. Στο τμήμα της Υπερβαρικής Ιατρικής πραγματοποιήθηκαν 2482 θεραπείες στις μονάδες καταδυτικής υπερβαρικής ιατρικής του ΝΝΑ και ΝΝΚ.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος προληπτικής ιατρικής και πρωτοβάθμιας περίθαλψης σε κατοίκους ακριτικών νήσων του Αιγαίου και Ιονίου Πελάγους για το έτος 2015, 8 πλοία του Πολεμικού Ναυτικού δόθηκαν για τη μεταφορά της διακλαδικής ομάδας Ιατρών-Νοσηλευτών καθώς και της ιατρικής

ομάδας του σωματείου «Ανοιχτή Αγκαλιά». Κατά τη διάρκεια του εν λόγω προγράμματος εξετάστηκαν συνολικά 732 άτομα. Τέλος, στο Τμήμα Υπερβαρικής Ιατρικής πραγματοποιήθηκαν 3.162 εισαγωγές πολιτών στις μονάδες καταδυτικής υπερβαρικής ιατρικής του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών (NNA) και του Ναυτικού Νοσοκομείου Κρήτης (NNK).

4.4 Από την προσφορά του ΠΝ σε κοινωνικές ανάγκες

Συνεισφέρει με είδη σίτισης, ένδυσης, υπόδησης και πετρελαίου θέρμανσης, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και την εκκλησία στη διαβίωση ανθρώπων που έχουν ανάγκη. Επίσης, συνδράμει με τη διάθεση ατόμων και οχημάτων όπου κριθεί αναγκαίο. Το 2012 εκτελέστηκαν 3 αποστολές υδροδότησης ακριτικών νησιών με διάθεση υδροφόρων πλοίων, όπου μεταφέρθηκαν συνολικά 1390 τόνοι πόσιμου νερού. Το ίδιο έτος, χορηγήθηκαν πάνω από 16000 μερίδες φαγητού σε συσσίτια για άπορους, όπως επίσης και υλικά εστίασης, στολές σε ιδρύματα. Ενώ, για την κάλυψη των αναγκών των δικαστικών αντιπροσώπων για τις βουλευτικές εκλογές διατέθηκαν 3 ιπτάμενα μέσα του ΠΝ.

Δύο χρόνια μετά πέρα από τις υδροδοτήσεις σε νησιά, στις 19/4/2014 έγινε και η μεταφορά του Άγιου Φωτός με το ελικόπτερο S-70 από το Ελευθέριος Βενιζέλος στα νησιά της Λέρου, Κέας, Άνδρου, Κύθνου, Σύρου, Πάτμου και Λειψούς. Στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, τις Ευρωεκλογές και τις επαναληπτικές δημοτικές και περιφερειακές εκλογές του Μαΐου 4 πολεμικά πλοία βοήθησαν στην μεταφορά εκλογικού υλικού και των δικαστικών αντιπροσώπων σε 15 διαφορετικά νησιά (Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων, 2014).

Το 2015 τα πλοία ΚΑΛΛΙΡΟΗ, ΠΡΕΣΠΑ, ΚΕΡΚΙΝΗ και ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ διατέθηκαν για την υδροδότηση ακριτικών νησιών (σύνολο εφτά). Ενώ 4 ελικόπτερα και 2 πολεμικά πλοία βοήθησαν στην διεξαγωγή δημοψηφίσματος μεταφέροντας δικαστικούς αντιπροσώπους και εκλογικό υλικό. Την 25/1/2015 για τις βουλευτικές εκλογές το ελικόπτερο S-70, η κανονιοφόρος ΑΗΤΤΗΤΟΣ και η πυραυλάκατος ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ διατέθηκαν για τους δικαστικούς αντιπροσώπους.

4.5 Από τη συνεισφορά του ΠΝ στην εκπαίδευση

Πληροφορεί τους νέους, ενημερώνει, προσελκύει το ενδιαφέρον για επαγγελματικό προσανατολισμό, διευρύνοντας τους ορίζοντές τους και ανοίγοντας δρόμους για εκμάθηση και εκπαίδευση, προτρέποντάς τους στην απόκτηση της γνώσης και στην αψιλοκερδή προσφορά στους συνανθρώπους μας και γενικότερα στη χώρα μας. Επίσης, διαθέτει εξειδικευμένους αξιωματικούς για τις πραγματοποίηση σεμιναρίων και διαλέξεων σε διάφορα σχολεία ανά την περιφέρεια (Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων, 2012).

Πολλά σχολεία και σύλλογοι διοργανώνουν επισκέψεις σε πλοία του ΑΣ και στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, όπως επίσης και σε διάφορες Ναυτικές Υπηρεσίες και φάρους στο πλαίσιο εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. Από στοιχεία του 2011 συνολικά πάνω από 5000 μαθητές επισκέφθηκαν χώρους του ΠΝ, το 2012 πάνω από 28000 μαθητές, ενώ το 2014 και 2015 επισκέφθηκαν πάνω από 90 και 60 σχολεία αντιστοίχως.

4.6 Από την προσφορά του ΠΝ σε ό,τι έχει σχέση με το περιβάλλον

Συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος καθαρίζοντας και αναβαθμίζοντας ακτές της ελληνικής επικράτειας επικουρικά με τα καθ' ύλην αρμόδια σώματα, όπως πυροσβεστική, λιμενικό κ.λπ., διαθέτοντας μεγάλο αριθμό ατόμων και μέσων, προκειμένου να συνδράμει στη διατήρηση ενός περιβάλλοντος που να μπορεί να απολαμβάνει ο καθένας μας.

Κάθε χρόνο στην Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος συμμετέχει στον καθαρισμό ακτών κοντά στον χώρο ευθύνης των Ναυτικών Υπηρεσιών, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς και συλλόγους. Σχετικό παράδειγμα στις 6/6/2011 το προσωπικό της φρεγάτας ΑΙΓΑΙΟΝ συμμετείχε στις εργασίες καθαρισμού του βυθού στο λιμένα Μπάτσιου στην Άνδρο. Ενώ, το 2015 σε συνεργασία με το υπουργείο Περιβάλλοντος καθάρισε και ακτές στις περιοχές των νησιών της ελληνικής επικράτειας. Το ίδιο έτος διάθεσε 143 άτομα και 15 οχήματα για τον καθαρισμό 17

ακτών (Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων, 2015).

4.7 Από τη συνεισφορά του ΠΝ στην κοινωνία και τον πολιτισμό

Συνεισφέρει στη διατήρηση κι ανάπτυξη του πολιτισμού και του εθνικού φρονήματος της χώρας μας και του λαού μας, συμμετέχοντας σε εθνικές επετείους και θρησκευτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, διαθέτοντας προσωπικό και κατάλληλα μέσα, κυρίως σε ακριτικά νησιά και δύσκολα προσβάσιμες περιοχές. Το 2011 συνείσφερε στην κατασκευή καμπάνας για τον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής στα Χανιά. Το 2012 διάθεσε οχήματα (συνολικά 39) για την στήριξη τοπικών κοινοτήτων, μέσω συνδρομής σε πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις.

Το ΠΝ για την καλύτερη σύνδεσή του με την τοπική κοινωνία αφήνει να πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε μια σειρά Πολεμικών Πλοίων και Φάρων, στα οποία πολλοί κόσμος ήρθε σε επαφή με αξιωματικούς και στελέχη.

4.8 Από την προσφορά του ΠΝ στον αθλητισμό

Παρέχει ουσιαστική βοήθεια, διαθέτοντας προσωπικό και μέσα, στην προετοιμασία και διεξαγωγή διάφορων αθλητικών γεγονότων, προάγοντας το αθλητικό πνεύμα. Συνολικά, κάθε χρόνο, πάνω από 20 αθλητικές εγκαταστάσεις του ΠΝ παραχωρούνται για τις αθλητικές εκδηλώσεις ή την προετοιμασία των αθλητών. Το 2011 διάθεσε 48 συνολικά εγκαταστάσεις, ενώ το 2012 διάθεσε 29 αθλητικές εγκαταστάσεις (Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων, 2011).

Τέλος, εκτός από τις εγκαταστάσεις το ΠΝ διαθέτει συνεργεία και προσωπικό για κατασκευές αντικειμένων/ επίπλων για την κάλυψη αναγκών αθλητικών κέντρων.

4.9 Από την προσφορά της μπάντας του ΠΝ

Εκτενής η προσφορά τόσο σ' αυτή κάθε αυτή τη μουσική, λόγω της αδιαμφισβήτητης εξέλιξής της, όσο και στο ίδιο το ΠΝ σε βάθος χρόνου. Αλλά και

κυρίως στον κόσμο, συμμετέχοντας σε διάφορες εκδηλώσεις, αποτελώντας έτσι το συνδυαστικό κρίκο μεταξύ του ΠΝ και των πολιτών. Ενώ, παίρνοντας μέρος σε διεθνή φεστιβάλ στρατιωτικών μουσικών εκπροσωπεί επάξια τη χώρα μας.

Η προσφορά της Μπάντας του ΠΝ περιλαμβάνει τη διοργάνωση μεγάλου αριθμού συναυλιών στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο, σε πόλεις και νησιά της Ελλάδας. Αλλά και εντυπωσιακή παρουσία εκτός των ελληνικών συνόρων σε πάρα πολλές πόλεις ξένων χωρών.

Το ΠΝ διαθέτει την μπάντα για την οργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων σε κοινωφελή ιδρύματα. Η μπάντα ανταποκρίθηκε και διατέθηκε σε αγήματα απόδοσης τιμών και σε πληθώρα άλλων εκδηλώσεων. Ένα παράδειγμα, το 2015 συμμετείχε συνολικά σε 42 προσκλήσεις φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συλλόγων και σωματείων.

Εικόνα 29: Μπάντα του ΠΝ σε μια συναυλία στο δήμο Μοσχάτου – Ταυρου.

Πηγή: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerwsi-koinou/thiteia-sto-p-n/imatismos/65-gr/organosi/anexartites-ypiresies/swma-mousikis-pn/697-2014-03-17-10-42-12>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία καταγράφουμε την κοινωνική προσφορά που επιτελεί το ΠΝ στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

Το ΠΝ, πέραν της κύριας αποστολής του, επιτελεί και κοινωνική προσφορά σε πολλούς τομείς. Ιστορικά, οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας μας πάντα προσέφεραν τις υπηρεσίες τους σε περιόδους ειρήνης.

Το πολεμικό ναυτικό λόγω των μέσων που διαθέτει το καθιστά μοναδικό, το μόνο που μπορεί να βοηθήσει κάτω από οποιεσδήποτε καιρικές συνθήκες σε πολλά σενάρια.

Οι προϋπολογισμοί του συνόλου των ΕΔ της χώρας μας έχουν μειωθεί ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης μείωσης των δημοσίων δαπανών αλλά χωρίς όμως να επηρεάσει την προσφορά του πολεμικού ναυτικού.

Ο συνδυασμός των πλέον σύγχρονων μέσων που έχουν αποκτηθεί από το υστέρημα του ελληνικού λαού και του προσωπικού που τα υπηρετεί καθιστούν το ΠΝ μια αποτελεσματική μηχανή.

Οι στρατιωτικές αξίες, το υψηλό ηθικό, τα πιστεύω, ο πατριωτισμός, αλλά και άλλες ανθρωποκεντρικές αρετές αποτελούν τα κύρια συστατικά του έμπυχου δυναμικού του ΠΝ, που αποτελεί αρωγό αυτής της προσφοράς.

Κυρίως οι ακρίτες της χώρας μας γνωρίζουν πως πέραν από τη φύλαξη των υδάτινων συνόρων της χώρας και την εμπέδωση της αίσθησης της ασφάλειας, το ΠΝ με τα μέσα που διαθέτει, αλλά και με το έμπυχο δυναμικό που έχει στις τάξεις του, είναι δίπλα τους σε δύσκολες στιγμές.

Περιληπτικά για τα έτη 2011 – 2015 η κοινωνική προσφορά του ΠΝ για τους τομείς της έρευνας, της υγείας, της κοινωνικής ανάγκης, του αθλητισμού και της εκπαίδευσης είναι η εξής:

	2011	2012	2014	2015
ΕΡΕΥΝΑ	<ul style="list-style-type: none"> • 5 περιστατικά • 11 πλοία • 2 ελικόπτερα 	<ul style="list-style-type: none"> • 7 περιστατικά • 5 πλοία • 2 ελικόπτερα 	<ul style="list-style-type: none"> • 35 περιστατικά • 24 πλοία • 20 ελικόπτερα 	<ul style="list-style-type: none"> • 29 περιστατικά • 19 πλοία • 13 ελικόπτερα
ΥΓΕΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • 179 φιάλες αίμα • 323 άτομα εισάχθηκαν στο NNA και NNK 	<ul style="list-style-type: none"> • 211 φιάλες αίμα • 327 άτομα εισάχθηκαν στο NNA και NNK 	<ul style="list-style-type: none"> • 218 φιάλες αίμα • 2482 άτομα εισάχθηκαν στο NNA και NNK • Δόθηκε Μυελός των οστών 	<ul style="list-style-type: none"> • 365 φιάλες αίμα • 3162 άτομα εισάχθηκαν στο NNA και NNK
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ	<ul style="list-style-type: none"> • 28 λεωφορεία • 14 φορητά • 1 ασθενοφόρο • Χορήγηση μερίδων τροφής • Χορήγηση ενδυμάτων • 5600 τόνοι νερού 	<ul style="list-style-type: none"> • 16539 μερίδες τροφής • Χορήγηση ενδυμάτων • 1390 τόνοι νερού 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 υδροδοτήσεις • Χορήγηση ενδυμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • 18 οχήματα • 124000 μερίδες τροφής • Χορήγηση ενδυμάτων
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> • 48 αιτήματα για εγκαταστάσεις αθλητισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • 29 αιτήματα για εγκαταστάσεις αθλητισμού 	-	<ul style="list-style-type: none"> • 62 αιτήματα για εγκαταστάσεις αθλητισμού
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> • 40000 για το ΑΒΕΡΩΦ • 5620 επισκέψεις μαθητών 	<ul style="list-style-type: none"> • 28416 επισκέψεις σε πλοία και φάρους 	<ul style="list-style-type: none"> • 128 επισκέψεις σχολείων σε φάρους και πλοία 	<ul style="list-style-type: none"> • 91 επισκέψεις σχολείων σε φάρους και πλοία

Παρά ταύτα, από τα ευρήματα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, παρά την οικονομική δυσκολία και την οικονομική ύφεση που οδηγεί τις ΕΔ της πατρίδας μας σε περιορισμό του προϋπολογισμού τους, η κοινωνική προσφορά του ΠΝ βαίνει εξελισσόμενη.

Άλλωστε, δεδομένης της αλματώδους εξέλιξης της τεχνολογίας τόσο στον τομέα των ηλεκτρονικών όσο και στον τομέα των οπλικών συστημάτων, δημιουργείται η ανάγκη κάλυψης πολλών, πλέον, απαιτήσεων σε γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες από τα στελέχη των ΕΔ, που με την κατάλληλη υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, επαγγελματική επιμόρφωση και συνεχή μετεκπαίδευση θα

μπορούν ν' ανταποκριθούν καλύτερα τόσο στις τωρινές προκλήσεις όσο, και ίσως περισσότερο, σ' αυτές του μέλλοντος.

Εκτελεί και το καθήκον της προσφοράς του στην κοινωνία, ευσυνείδητα, δραστήρια, με πνεύμα συνεργασίας, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και ανταπεξέρχεται σε όποια επιταγή προκύψει αποτελεσματικά, με θάρρος, δύναμη ψυχής και γενναιότητα. Αντιμετωπίζει τα ποικίλα προβλήματα, που αναφύονται σ' αυτή τη δράση, τις δυσκολίες και τις πιθανές αδυναμίες δίχως να πτοείται. Επειδή, όμως, υπάρχει έλλειψη ικανής βιβλιογραφίας, σχετικής με το αντικείμενο της έρευνας, γι' αυτό η άντληση των στοιχείων, στο μεγαλύτερο βαθμό τους, έγινε από το διαδίκτυο (στις αναφερόμενες στη βιβλιογραφία ιστοσελίδες, κυρίως αυτές του ΠΝ).

Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου αντικειμένου, που αφορά τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, και η μειωμένη – λόγω της υφής του θέματος – προσπέλαση δεν έχει επιτρέψει σε ανεξάρτητους ερευνητές να διερευνήσουν παρόμοια θέματα, παρά μόνο σε υπηρεσιακούς φορείς, για συγκεκριμένους και πάλι λόγους και με συγκεκριμένες οδηγίες και κατευθύνσεις. Αποτέλεσμα αυτού είναι να μην έχει αναπτυχθεί, όπως προαναφέρθηκε, σχετική βιβλιογραφία και τα όποια δεδομένα να περιορίζονται στο διαδίκτυο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό και αντί επιλόγου, ας μου επιτραπεί να παραθέσω την επιστολή στον Έλληνα Αξιωματικό του ακαδημαϊκού Κωνσταντίνου Τσάτσου (Τσάτσος, 2013):

«Παιδί μου! Δεν θα σου μιλήσω ούτε για την πίστη προς την Ελλάδα, ούτε για την τιμημένη στολή που αξιώθηκες να φορέσεις. Αυτά τα θεωρώ δεδομένα. Πιστεύεις στην Ελλάδα και στην απόλυτη αξία της ύπαρξής της. Αλλιώς δεν θα διάλεγες ως επάγγελμα να γίνεις ο φύλακας της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητάς της. Θα σου μιλήσω για πράγματα που δεν είναι τόσο αυτονόητα και που όμως είναι απαραίτητο να σου γίνουν βίωμα.

Η πρώτη αρετή των φυλάκων, κατά τον Πλάτωνα, είναι η ανδρεία. Άλλοτε ο ανδρείος, όταν ήταν καλός σκοπευτής και καλός ξιφομάχος, ήταν ένας καλός στρατιώτης. Έπρεπε επιπλέον αυτός ο καλός στρατιώτης να ενταχτεί μέσα σ' ένα σύνολο κοινής δράσης και γι' αυτό έπρεπε να πειθαρχεί στις διαταγές των ανωτέρων του. Λίγο πολύ με αυτά τα προσόντα, ανέβαινε κανείς τα σκαλιά της στρατιωτικής ιεραρχίας. Όσο όμως ανέβαινε ψηλότερα, τόσο, κοντά σε αυτά τα πάντα απαραίτητα προσόντα, αύξανε ο ρόλος της σκέψης, του σχεδόν μαθηματικού υπολογισμού σε τρόπον ώστε τα πειθαρχημένα σύνολα των ανδρείων πολεμιστών να κινούνται με απόλυτη ακρίβεια. Τότε η συνδυασμένη και πειθαρχημένη ανδρεία των πολλών, γίνεται πιο αποτελεσματική και υπηρετεί γενικούς στόχους. Αυτά όλα είναι παλιοί κοινοί τόποι. Σου τα λέω όμως για να προσθέσω κάτι πιο καινούργιο. Το στοιχείο της σκέψης, του υπολογισμού, δεν είναι χάρισμα μόνο του ηγέτη. Είναι απαραίτητο και σε κατώτερα κλιμάκια. Τώρα, περισσότερο παρά άλλοτε, ένα στράτευμα αποτελείται από μια ιεραρχία ηγητόρων. Τώρα οι πρωτοβουλίες αρχίζουν από πολύ χαμηλά, χωρίς βέβαια να διασπάται η ιεραρχική κλίμακα. Οι

πρωτοβουλίες αυτές και άλλοτε βέβαια υπήρχανε. Μα αρκούσε γι' αυτές η φυσική ευφυΐα, η ταχύτητα στην αντίληψη των γύρω δεδομένων. Τώρα οι πρωτοβουλίες αυτές από απλή τέχνη και εμπειρία, μεταβληθήκανε σε επιστήμη. Τα μέσα του πολέμου είναι πολύπλοκοι μηχανισμοί και για τον κατάλληλο χειρισμό τους χρειάζεται όχι απλή πείρα, αλλά επιστημονική γνώση. Σήμερα ο καλός αξιωματικός πρέπει να είναι και ένας δόκιμος επιστήμων, ένας επιστήμων υψηλής στάθμης, άξιος μάλιστα να παρακολουθεί και να χρησιμοποιεί όλες τις νέες εφευρέσεις που σχετίζονται με τα οιαδήποτε μέσα του πολέμου.

Με άλλα λόγια ο αξιωματικός της εποχής μας, κοντά σε όλες τις άλλες από αιώνες καθιερωμένες ηθικές αρετές, πρέπει να είναι ειδικευμένος σε αρκετούς τεχνικούς κλάδους. Για να μην πω ότι στα ανώτερα κλιμάκια ο αξιωματικός πρέπει να είναι ικανός να χειρίζεται και θέματα που ανήκουν στους κλάδους των οικονομικών και κοινωνικών επιστημών. Όπως στη βιομηχανία η τεχνική πρόοδος οδήγησε στη μείωση των εργατικών χειρών και στην αύξηση των εγκεφάλων, έτσι και στο χώρο της στρατιωτικής ζωής η δύναμη δεν μετριέται τόσο από το πλήθος των μαχητών, όσο από την επιστημονική του στάθμη, από την ικανότητά τους να χειρίζονται τα πολύπλοκα και ευαίσθητα τεχνικά μέσα του σύγχρονου πολέμου. Αυτό το αναμφισβήτητο φαινόμενο επιτρέπει στους ολιγάριθμους λαούς, εφ' όσον αποκτήσουν νέα τεχνικά όπλα και συγχρόνως την ικανότητα να τα χρησιμοποιούν επιτυχώς, να μην ανησυχούν διότι υστερούν σε αριθμό. Η ποσότητα αντικαθίσταται και στο χώρο του πολέμου από την ποιότητα, η ωμή ύλη από τη δουλεμένη επιστημονικά ύλη.

Αλλά καθώς σου τα εκθέτω αυτά, δεν θα ήθελα να πάθεις ό,τι δυστυχώς παθαίνουν οι περισσότεροι άνθρωποι του αιώνας μας. Δεν θα ήθελα να θαμβωθείς από τη μηχανή. Απάνω από τη μηχανή υπάρχει πάντα το πρώτο κορυφαίο και ακατάλυτο στοιχείο, ο νους και η ευψυχία του ανθρώπου, ο νους και η ευψυχία του ηγέτη. Αυτός που κινεί, που σταματά, που τοποθετεί τη μηχανή. Και όχι τη μια ή την άλλη μηχανή, αλλά το συνδυασμό όλων των τεχνικών μέσων προς τον εκάστοτε ορθότερο στόχο. Αυτός είναι η πρώτη κινούσα δύναμη που έχει την ευθύνη για κάθε έργο ως σύνολο, και λέει το τελικό ναι ή το τελικό όχι, και που έτσι θέτει σε κίνηση όλον τον πολεμικό μηχανισμό, σταθμίζοντας μιαν απειρία παραγόντων.

Σε αυτή την κορυφή προ παντός, αλλά και στα ανώτερα γενικώς κλιμάκια, ο αξιωματικός πρέπει να κατέχει το δώρο της εποπτείας όλου του ορίζοντος, προς όλες τις κατευθύνσεις όπου η πράξη του μπορεί να έχει επιπτώσεις. Εκεί πια δεν αρκεί η ανδρεία, δεν αρκεί ούτε η επιστήμη, χρειάζεται η σοφία, ο συνδυασμός της σωφροσύνης με την τόλμη και ικανότητα της άμεσης επαφής με την πραγματικότητα. Δεν αρκεί ούτε η σκέψη. Χρειάζεται και η φαντασία. Χρειάζεται ο σφαιρικά αναπτυγμένος άνθρωπος.

Όταν διάλεξες το επάγγελμα του αξιωματικού, διάλεξες ένα αυστηρότατο επιστημονικό κλάδο. Πρέπει να θεωρείς τον εαυτόν σου επιστήμονα όσο ο γιατρός, ο αρχιτέκτων, ο πολιτικός μηχανικός. Και όσο προχωρούν οι επιστημονικές ανακαλύψεις, τόσο θα σε περισφίγγει η επιστήμη. Και αυτή απαιτεί συνεχή μελέτη, ανανέωση σπουδών, μετεκπαιδεύσεις αυστηρότατης μορφής. Όσο πιο πολύ προοδεύει η επιστήμη και όσο πιο ψηλά ανεβαίνεις στην κλίμακα της στρατιωτικής ιεραρχίας, τόσο πιο πολύ θα πρέπει να μελετάς. Και όταν πλησίασης στην κορυφή, τότε θα χρειαστεί να εποπτεύεις πέρα από τους ειδικούς επιστημονικούς κλάδους, ένα ευρύτερο πνευματικό χώρο.

Ο ηγέτης δεν ηγείται μηχανών, ηγείται ανθρώπων. Και γι' αυτό πρέπει να γνωρίσεις τον άνθρωπο, τα είδη των ανθρώπων, του καθενός το κοινωνικό και οικογενειακό υπόβαθρο, την ψυχική του σύσταση, τις επιθυμίες και τις ανάγκες του. Η ανθρωπιά είναι μια αρετή, αλλά και μια σοφία ` και μόνο με αυτήν μπορεί να πλησίασης τον άλλον άνθρωπο, να ανταποκριθείς στις υλικές του απαιτήσεις με δικαιοσύνη και στις ψυχικές του τάσεις. Το ανθρώπινο υλικό που εσύ θα εκπαιδεύσεις έχει κιόλας γνωρίσει ποικίλες επιδράσεις πριν καταταγεί στο στρατό, πολύ συχνά όχι ευεργετικές. Μέσα στο ευρύ πλαίσιο της στρατιωτικής εκπαίδευσης, περιλαμβάνεται και η αποστολή της ηθικής αγωγής. Η εντιμότητα στις συναλλαγές, η φιλαλληλία, η ανθρωπιά που αντιτίθεται στη βία, στο μίσος, στο φθόνο. Αυτά όλα πρέπει μέσα στο στρατό από την γύρω του πράξη να τα γνωρίσει και να τα ζήσει ο νέος στρατιώτης. Όσο απλός και αν είναι, πρέπει να καταλάβει τη σημασία που έχει να είναι καθαρές οι σχέσεις του κάθε ανθρώπου προς το συνάνθρωπό του. Και όχι μόνο προς το συγχωριανό του, αλλά προς όλους όσους ζουν στην ίδια ευρύτερη κοινωνία. Πρέπει να αισθανθεί την Ελλάδα ολόκληρη σαν

μιαν ευρύτατη κοινωνία για το καλό της οποίας έχει χρέος να εργαστεί και να αγωνισθεί.

Οι αδικίες που υπάρχουν δεν πρέπει να τον κάνουν εχθρό της κοινωνίας, αλλά αγωνιστή τίμιο και γενναίο για το δίκαιο. Και προ παντός πρέπει να καταλάβει πως αυτός ο αγώνας δεν γίνεται με τη βία, όπως – όπως, αλλά σύμφωνα με τους νόμους που η ίδια η κοινωνία θεσπίζει, ακριβώς για να μπορεί να γίνεται όλο και πιο δίκαιη και ανθρωπίνη. Ο δρόμος προς το δίκαιο είναι ελεύθερος σε μια κοινωνία σαν τη δική μας και σε ένα λαό σαν τον ελληνικό.

Έτσι με το παράδειγμα και με το διάλογο θα διδάξεις κοινωνικό και πολιτικό ήθος, γιατί τότε μόνο ο στρατιώτης γίνεται ένας ευσυνείδητος και από την ίδια του τη θέληση γενναίος αγωνιστής.

Η δουλειά του αξιωματικού δεν είναι η χυδαία προπαγάνδα που συχνά γίνεται έξω από το στρατό για να παγίδευση τις ψυχές των νέων. Είναι η τίμια αγωγή προς ελευθερία αυτή που κάνει τον απλό άνθρωπο του βουνού και του νησιού, έναν ελεύθερο πολίτη μιας αληθινής δημοκρατίας.

Αυτοί που προσβλέπουν με καχυποψία σε αυτή την υψηλή ηθοπλαστική αποστολή σου, δεν υπάρχει λόγος να σ' ενοχλούν. Ανάγκασέ τους να δουν και να σου πουν τι γίνεται στις κοινωνίες εκείνες που ιδιαίτερα αυτοί θαυμάζουν και ας σε αφήσουν και εσένα ήσυχο να κάνης το χρέος σου. Με τη μεγάλη μάλιστα υπέρ της δικής σου αποστολής διαφορά, ότι εσύ θα βοηθήσεις στο πλάσιμο ελευθέρων ανθρώπων, ανθρώπων που ελεύθερα σκέπτονται και εκφράζονται και δρουν μέσα στα ευρύτατα πλαίσια ενός δίκαιου νόμου, ενώ αλλού η αγωγή τείνει να κατασκευάσει ρομπότ και ανδράποδα. Η πειθαρχία είναι ένα γνώρισμα της στρατιωτικής ζωής. Να μην πλανηθείς νομίζοντας πως η πειθαρχία συνθλίβει την ελευθερία, το μέγιστο αγαθό του πολιτισμένου ανθρώπου. Αντίθετα, η πειθαρχία είναι όρος απαραίτητος της ελευθερίας, είτε πρόκειται για την ελευθερία μιας ψυχής είτε μιας ολόκληρης κοινωνίας. Χωρίς την τάξη που η πειθαρχία επιβάλλει, η ατομική ψυχή πελαγοδρομεί και η κοινωνία διαλύεται. Χωρίς τάξη η πράξη του ενός, που πρέπει να είναι ελεύθερη, συνθλίβει ή ματαιώνει την πράξη του άλλου, που επίσης πρέπει να είναι ελεύθερη. Διδάσκοντας την

πειθαρχία, ο αξιωματικός διδάσκει το ήθος που εξασφαλίζει την πραγματική ελευθερία.

Έτσι ο στρατός διδάσκει τον πολίτη όχι μόνο στο απλό τεχνικό πεδίο, στη χρήση πάσης φύσεως μηχανών – που και αυτό είναι αξιόλογη μόρφωση. Τον διδάσκει και στο ηθικό πεδίο, ώστε να μπορεί να συλλάβει τα κοινωνικά του καθήκοντα, τον ορθό τρόπο ζωής που εξασφαλίζει την ελευθερία και την ανθρωπιά στις ανθρώπινες σχέσεις. Από αυτή την αγωγή μόνη της, ανάγλυφη, πρέπει να ανακύπτει η έννοια της πατρίδας, της ευρύτατης κοινωνίας. Και έτσι με διδαχή ουσιαστική και τίμια, χωρίς τους πολυμεταχειρισμένους κούφιους ρητορισμούς, φωτίζεται στην ψυχή του κάθε Ελληνόπουλου με φως πιο δυνατό, πιο καθαρό, το όραμα της Ελλάδος. Θεμελιώνεται η ανάγκη της ύπαρξής της και το χρέος της προάσπισής της με κάθε ατομική θυσία.

Από τούτα τα λόγια που έγραψα για σένα, παιδί μου, μπορείς να εκτίμησης πόσο ευρύ είναι το φάσμα της αποστολής σου, πόσο υψηλό, αλλά και πόσο δύσκολο. Μπορείς επίσης να εκτιμήσεις τη θέση που οι Ένοπλες Δυνάμεις δικαιωματικά καταλαμβάνουν μέσα στο σύνολο της ελληνικής οικογενείας. Τη θέση αυτή οφείλεις να την προφύλαξης από κάθε μείωση. Και αποτελεί μείωση όταν πας να την επεκτείνεις σε χώρους που είναι έξω από την αποστολή σου. Γιατί τότε φθείρεσαι και εσύ και το σύνολο. Μη λησμονείς ότι όλα τα λειτουργήματα μέσα στην πολιτεία αντλούν την εξουσία τους από το εθνικό σύνολο, από το λαό. Ο καθένας οφείλει να πράττει εφ' ω ετάχθη, γιατί τότε μόνο και το σύνολο του έθνους μπορεί να πράττει τα εφ' ος είναι τεταγμένο. Ο μέγας λόγος του αρχαίου φιλοσόφου “Τα εαυτού πράττειν και μη πολυπραγμονείν”, είναι το θεμέλιο κάθε πολιτείας. Πρώτος εσύ πρέπει να δείξεις με κάθε σου πράξη και με κάθε σου λέξη ότι τον σέβεσαι. Με αυτή σου την συμπεριφορά ωφελείς το σύνολο, παραδειγματίζεις τους πολίτες και σφυρηλατείς το βαθύ δεσμό που πρέπει να συνδέει ένοπλο και άοπλο λαό, τον κάθε καλό Έλληνα με τους υπερασπιστές του, τον κάθε ελεύθερο άνθρωπο με εκείνους που πρέπει να είναι, απάνω από όλα, οι υπερασπιστές της ελευθερίας της ελληνικής πατρίδας και κάθε Έλληνας πολίτη.»

Αθήνα, 15 Ιουνίου 1993”

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Sondhaus, L. (2001). **Naval warfare 1815-1914.**, Λονδίνο: Routledge Taylor & Francis Group.
2. Αλεξανδρή, Κ. Α. (2006). **Η θαλάσσια δύναμις εις την ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.**, Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν).
3. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων. (2017). **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΝ: 2011.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerosi/koinoniki-prosfora/koinoniki-prosfora-2011.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 15/5/2017
4. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων. (2017). **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΝ: 2014.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerosi/koinoniki-prosfora/koinoniki-prosfora-2014.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 15/5/2017
5. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων. (2017). **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΝ: 2015.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerosi/koinoniki-prosfora/koinoniki-prosfora-2015.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 15/5/2017
6. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού - Διεύθυνση Εθιμοτυπίας & Δημοσίων Σχέσεων. (2017). **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΠΝ: 2012.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerosi/koinoniki-prosfora/koinoniki-prosfora-2012.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 15/5/2017
7. Δανάη. (2013). **Καπετάνισσες.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα Πανελλήνια Ένωση Γυναικών Αποφοίτων Σχολών Πλοιάρχων Εμπορικού Ναυτικού: <http://kapetanisses.blogspot.gr/2013/07/blog-post.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 12/5/2017
8. Ζερβός, Α. (2010). **Ιστορία της Μπάντας του Πολεμικού Ναυτικού.**, Κέρκυρα.
9. Ζώργος, Γ. Ι. (2009). **Πολεμικό Ναυτικό Μ. Αλεξάνδρου.**, Αθήνα: Ζώργος Γρηγόριος.

10. Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (ΙΜΕ). (2000). **Η συγκρότηση του ελληνικού κράτους 1821-1897**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.ime.gr/CHRONOS/12/gr/>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 20/5/2017
11. Κολοβός, Γ. (2009). **Η δράση του ελληνικού ναυτικού, πολεμικού, αντάρτικου και εμπορικού στη δεκαετία του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου**. Ιδιωτική Έκδοση.
12. Κρασανάκης, Α. (1994). **Ελληνικό Έθνος (Ελληνική Ιστορία)**. Αθήνα: Η Αθήνα.
13. Λυκούδης, Σ. (2008). **Ιστορικό πέρι των Φάρων των Ελληνικών Ακτών**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).
14. Σταθάκης, Ν. Α. (1999). **Θ/Κ Γ. ΑΒΕΡΩΦ Χρονικό του θωρηκτού της νίκης του**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).
15. Τετράκτυς. (2010). **Μονάδες Πολεμικού Ναυτικού.**, Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.hellasarmy.gr/hn_monadn.php?active=1, Ημερομηνία Πρόσβασης: 15/6/2017
16. Τούμπας, Ι. Ν. (2008). **Εχθρός εν' όψει**. Αθήνα: Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος.
17. Τσαπράζης, Ν. Γ. (1992). **Ο Πολεμικός Ναύσταθμος Σαλαμίνας**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).
18. Τσάτσος, Κ. (2013, 9 13). **Αθήνα - Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου Όπλων**. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.ekeo.gr/2013/09/επιστολή-στον-έλληνα-αξιωματικό-κωνσ/>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 10/6/2017
19. Τσουκαλάς, Η. Π. (2009). **Υποβρύχιο Υ1 Λάμπρος Κατσώνης**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).
20. ΥΙΝ - Ναυτική Επιθεώρηση. (2011). **Θ/Κ Γ. Αβέρωφ - 100 Χρόνια**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).
21. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. (2010). Διατάξεις Υπουργείου Αμύνης - **ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ**.
22. Φάκαλου, Α. (Επιμ.). (2017). **Ιστορία του ΠΝ. (Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού)** Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.hellenicnavy.gr/el/istoria/istoria-tou-pon.html>, Ημερομηνία Πρόσβασης: 10/6/2017
23. Φωκάς, Δ. Γ. (2006). **Ο Στόλος του Αιγαίου 1912-1913 - Έργα και Ημέραι**. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν.).

24. Φωκάς, Δ. Γ. (2007). **Χρονικά του Ελληνικού Βασιλικού Ναυτικού 1833-1873.**

Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (Υ.Ι.Ν).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Είδη πλοίων (Τετράκτυς, 1998-2010)

- **Αποβατικό:** Πλοίο, σύγχρονο, αποβάσεων, του λεγόμενου αμφίβιου πολέμου.
- **Ατμοημιολία/Ελικοκίνητο: Η ημιολία** (βλ. Γολέτα/Ημιολία) με ατμομηχανή για βοηθητική προώθηση.
- **Ατμομυοδρόμωτες:** Κανονιοφόροι που κινούνταν με ατμό. Η περίφημη μοίρα των "ποταμών", η οποία αποτελείτο από 4 αδέρφια πλοία, εκτοπίσματος 400 τόνων, τα Αλφειός, Αχελώος, Ευρώτας, Πηνειός.
- **Γαβάρα:** Μυοδρόμων ήταν η επίσημη ελληνική ονομασία ιστιοφόρου πλοίου, λεγόμενου γαβάρα (εκ του ιταλικού *cabarra*), πολεμικό της Επανάστασης του '21.
- **Γολέτα/Ημιολία:** Ιστιοφόρο εμπορικό ή πολεμικό, δύο κατηγοριών, αναλόγως των ιστίων που έφερε. Μικρότερο από το μπρίκι, αλλά πιο ευκίνητο. Σήμερα έχει εκλείψει.
- **Θωρηκτό:** (Θ/Κ) Μεγάλο θωρακισμένο πολεμικό πλοίο με βαρέα πυροβόλα μεγάλου διαμετρήματος και με εκτόπισμα αρχικά 5000 τόνους και έφθασε μέχρι και 72.800 τόνους (Γιαμάτο). Σήμερα έχει εκλείψει. Τα θωρηκτά στην εποχή τους ήταν σύμβολα της ναυτικής κυριαρχίας και ισχύος, παίζοντας μεγάλο ρόλο στη διπλωματία και την πολεμική στρατηγική (Sondhaus, 2001).
- **Καταδρομικό:** (Κ/Δ) Πολεμικό πλοίο, διαφόρων μεγεθών, μεγάλης ταχύτητας και ελαφρύτερου πυροβολικού από το θωρηκτό, το οποίο σιγά-σιγά εκτόπισε.
- **Κορβέτα:** Πολεμικό πλοίο (εκ του γαλλικού *corvette*). Κατά το μεσαίωνα ήταν ονομασία πολεμικού πλοίου δρόμων. Κατά την εποχή των ιστίων, ήταν πλοίο εκτοπίσματος μέχρι 400 τόνων, με πλήρη ιστιοφορία και 25 πυροβόλα επί του καταστρώματος. Από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι σήμερα, πλοίο εκτοπίσματος 800 - 1200 τόνων, κυρίως συνοδευτικό.
- **Μπρίκι:** Παλαιότερο ιστιοφόρο δικάταρτο εμπορικό ή πολεμικό πλοίο.

- **Ναρκαλιευτικό:** Τύπος σύγχρονου πολεμικού πλοίου με σκοπό τη ναρκαλιεία, την εξεύρεση δηλαδή ναρκών επί ή υπό της επιφάνειας της θάλασσας και στη συνέχεια την εξουδετέρωσή τους.
- **Τορπιλάκατος:** Σύγχρονο μικρό κι ευέλικτο πολεμικό πλοίο με κύριο οπλισμό τορπίλες, που φέρει στο κατάστρωμα.
- **Φρεγάτα:** Κατά το 1583 ήταν μικρά ευέλικτα σκάφη μόνο με ιστία κατασκευασμένα κατ' αρχήν από τους Ισπανούς εναντίον των Ολλανδών. Η επιτυχία τους επηρέασε τους Ολλανδούς, οι οποίοι πρώτοι κατασκεύασαν μεγάλες φρεγάτες, ικανές να διαπλέουν τον ωκεανό.

Οι αποστολές των φρεγατών της περιόδου 17ου-19ου αι. ήταν "τα μάτια του στόλου", αναγνωριστικές, νηοψίες, μεταφορές στρατού (πεζοναύτες), κ.λπ. Το 17ο αι. οι φρεγάτες ήταν τα θαύματα της μηχανικής. Οι Άγγλοι μηχανικοί πρόσθεσαν επιπλέον πανιά και όπλα. Οι Ολλανδοί τις έφτιαχναν με ρηχό σκαρί. Στα πρώτα χρόνια της ατμοκίνησης οι φρεγάτες εξελίχθηκαν στα πιο γρήγορα πλοία.

Τον 20ο αι. μετατράπηκαν σε κρουαζιερόπλοια. Κατά τη διάρκεια του αγγλοαμερικανικού πολέμου χρησιμοποιήθηκαν από τους Αμερικανούς με βαρύ οπλισμό. Αυτού του τύπου μετά μιμήθηκαν οι Γάλλοι, κατόπιν οι Αιγύπτιοι και οι Τούρκοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Πριν να αρχίσουν δε οι Άγγλοι να ναυπηγούν αυτόν τον τύπο, ανακαλύφθηκε η χρήση του ατμού, οπότε και άρχισε η ναυπήγηση ατμοφρεγατών. Το 1850 ο γαλλικός ναυτικός κανονισμός διέκρινε τις φρεγάτες σε 4 τάξεις, αναλόγως του αριθμού των πυροβόλων που διέθεταν.

Ο όρος φρεγάτα επανήλθε στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο από τους Άγγλους για να περιγράψει το είδος του πολεμικού πλοίου που ήταν μεγαλύτερο από κορβέτα και μικρότερο από καταδρομικό.

Οι Έλληνες γενικά χρησιμοποιούσαν φρεγάτες. Το πρώτο ελληνικό πλοίο γραμμής και ειδικότερα φρεγάτα Α΄ τάξης ήταν η "Ελλάς", που έλαβε μέρος στην ελληνική επανάσταση, αλλά πυρπολήθηκε από τον Μιαούλη το 1831.

- **Ωκεανογραφικό:** Πλοίο με ειδικό επιστημονικό εξοπλισμό για τις ερευνητικές ανάγκες της Υδρογραφικής Υπηρεσίας, της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας και άλλων και φέρει βαθυσκάφος και ενίοτε θαλάμους αποπίεσης.
- **Ελικόπτερο Aegean Hawk:** Η κύρια αποστολή του είναι ο ανθυποβρυχιακός πόλεμος (με ποντιζόμενα σόναρ εντοπίζει τα υποβρύχια).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Αντιπροσωπευτικά πλοία του ΠΝ

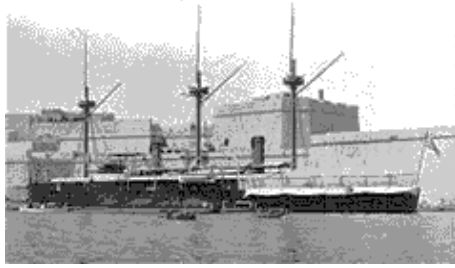
Εικόνα 30 Μακέτα του ατμοκίνητου πολεμικού πλοίου ΚΑΡΤΕΡΙΑ (Μουσείο Μπενάκη)

Πηγή: http://hellenichistory4you.blogspot.gr/2013/04/blog-post_17.html

Εικόνα 31 Θωρηκτό ΥΔΡΑ. Ναυπηγήθηκε μεταξύ 1887-1889 στο Saint-Nazaire της Γαλλίας με σχέδια του Γάλλου ναυάρχου Dupont, μετά από παραγγελία της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Πηγή: http://hellenichistory4you.blogspot.gr/2013/06/blog-post_5.html

Εικόνα 32 Το πλοίο ΣΠΕΤΣΑΙ στη Μάλτα το 1897

Πηγή: [https://el.wikipedia.org/wiki/Σπέτσαι_\(θωρηκτό\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Σπέτσαι_(θωρηκτό))

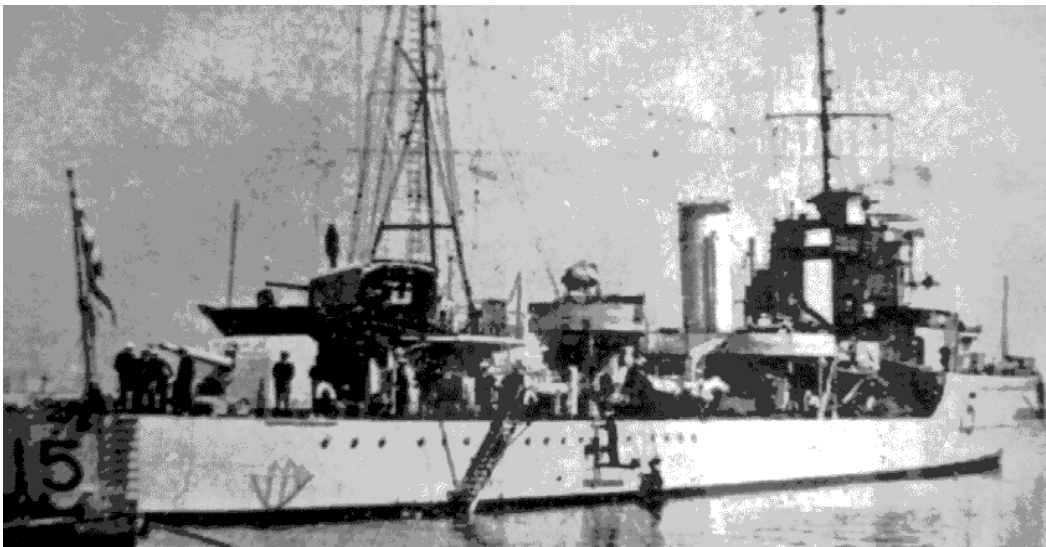
Εικόνα 33 Το πλοίο ΨΑΡΑ το 1902. Ναυπηγήθηκε μεταξύ 1888-1890 στη Χάβρη με σχέδια του Γάλλου ναυάρχου Dupont, μετά από παραγγελία της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Εικόνα 34 Θωρηκτό ΑΒΕΡΩΦ. Παρά την ονομασία του ως θωρηκτό, στην πραγματικότητα ήταν θωρακισμένο καταδρομικό(κλάσης ΠΙΖΑ), το οποίο ναυπηγήθηκε στα ναυπηγεία του Ορλάντο στο Λιβόρνο της Ιταλίας.

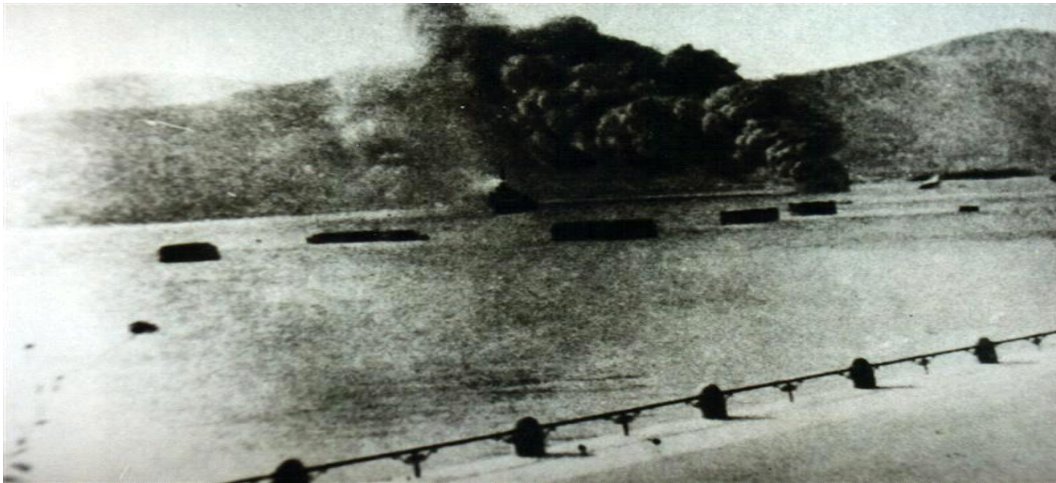

Εικόνα 35 Το πολεμικό πλοίο ΚΙΛΚΙΣ, 1914-1941. Θωρηκτό κλάσης Mississippi. Ναυπηγήθηκε το 1903 στην Αμερική για λογαριασμό του Αμερικανικού Ναυτικού. Αγοράστηκε από την Ελλάδα μαζί με το Λήμνος το 1914, σε αντιστάθμιση των τουρκικών εξοπλισμών. Πήρε μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και στη Μικρασιατική εκστρατεία. Χρησιμοποιήθηκε ως Σχολή Πυροβολικού και στην Α΄ φάση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ως αντιαεροπορικό πυροβολείο του Ναυστάθμου Σαλαμίνας. Στις 23 Απριλίου 1941 δεχόμενο 3 βόμβες μετά από επίθεση γερμανικών βομβαρδιστικών, βυθίστηκε στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, απ' όπου και ανελκυσήθηκε μετά το τέλος του Πολέμου το 1947-1949. ("Τα πλοία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού 1830-1979" σ. 94-95, Αντ/ρχου Παΐζη, έκδοση ΓΕΝ & - "Ο Πολεμικός Ναύσταθμος Σαλαμίνας" σ. 163, Τσαπράζης Ν., 1991, Ιστορική Υπηρεσία ΠΝ)

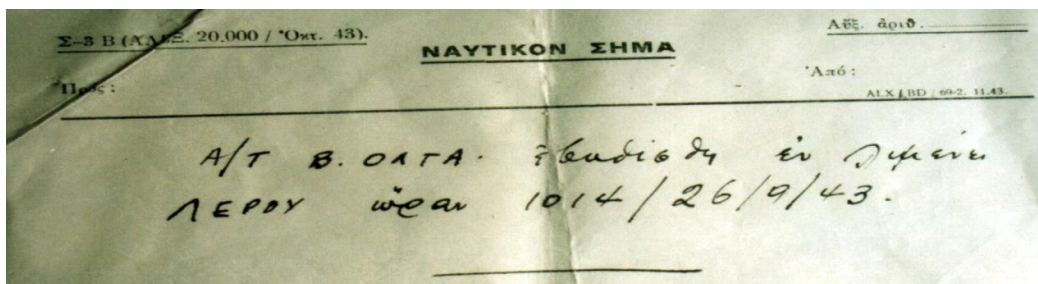
Εικόνα 36 Αντιτορπιλικό Β. ΟΛΓΑ. Πήρε το όνομά του από τη βασίλισσα Όλγα της Ελλάδας. Ήταν ένα από τα ενδοξότερα πλοία του Βασιλικού Πολεμικού Ναυτικού και ακόμη το πιο επιτυχημένο ελληνικό πλοίο κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μέχρι και την απώλειά του το 1943. Κατασκευάστηκε στα αγγλικά ναυπηγεία Yarrow & Co Ltd της Γλασκώβης, μεταξύ 1936-1938, αλλά εξοπλίστηκε με γερμανικά πυροβόλα.

Πηγή: <https://greekmilitaryvoice.wordpress.com/2015/09/26/βύθιση-του-αντιτορπιλικού-ατ-βασίλι/>

Εικόνα 37 Ο βομβαρδισμός του Β. ΟΛΓΑ στο λιμάνι της Λέρου

Πηγή: <https://greekmilitaryvoice.wordpress.com/2015/09/26/βύθιση-του-αντιτορπλικού-ατ-βασίλι/>

Εικόνα 38 Το ναυτικό σήμα βύθισης του πλοίου Β. ΟΛΓΑ

Πηγή: <https://greekmilitaryvoice.wordpress.com/2015/09/26/βύθιση-του-αντιτορπλικού-ατ-βασίλι/>

Εικόνα 39 Το βυθισμένο Β. ΟΛΓΑ, λιμάνι Λέρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Τα σύγχρονα μέσα του ΠΝ

Εικόνα 40 Φρεγάτα ΕΛΛΗ. Η ναυαρχίδα του ΠΝ.

Πηγή: <http://www.hri.org/MPA/armsrace/navy.html>

Εικόνα 41 Αποβατικό ΧΙΟΣ

Εικόνα 42 Κανονιοφόρος ΑΓΩΝ

Εικόνα 43 Υποβρύχιο ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ

Πηγή: http://www.hellenicnavy.gr/el/home/84-gr/organosi/arxigeio-stolou/index.php?Itemid=278&catid=77&id=232&option=com_content&view=article

Εικόνα 44 Ναρκαλιευτικό

Εικόνα 45 Τορπιλάκατος

Εικόνα 46 Ελικόπτερο Aegean
Hawk

Εικόνα 47 Ωκεανογραφικό ΝΑΥΤΙΛΟΣ
στο λιμάνι της Σύρου